

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 30.1.2003

KOM(2003) 32 endelig

2003/0021(CNS)

2003/0022(CNS)

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV (Euratom)

**om fastsættelse af de grundlæggende forpligtelser og generelle principper vedrørende
sikkerheden i nukleare anlæg**

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV (Euratom)

om forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Baggrund

Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) indeholder i afsnit II bestemmelser, der giver Fællesskabet mulighed for at fastsætte rammer for medlemsstaternes brug af kerneenergi, bl.a. på de to områder vedrørende sikkerhedskontrol (kapitel 7) og sundhedsbeskyttelse (kapitel 3).

I henhold til Euratom-traktaten (artikel 2, litra b)), skal Fællesskabet under de i traktaten foreskrevne betingelser: "*indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse*". Traktatens afsnit II, kapitel 3 vedrørende sundhedsbeskyttelse indeholder bestemmelser om grundlæggende normer til beskyttelse mod ioniserende stråling. Dette kapitel er især blevet anvendt inden for strålebeskyttelse. Sundhedsbeskyttelse omfatter imidlertid begreberne strålebeskyttelse og nuklear sikkerhed. Disse to discipliner har nemlig i sidste instans et fælles mål, som er beskyttelse mod ioniserende stråling.

Kommissionen har i mere end 25 år aktivt deltaget i harmoniseringen af praksis inden for nuklear sikkerhed, bl.a. inden for rammerne af Rådets resolutioner af 22. juli 1975¹ og af 18. juni 1992², om teknologiske problemer vedrørende nuklear sikkerhed³. Trods forsøgene på at harmonisere foranstaltningerne vedrørende nuklear sikkerhed er der imidlertid stadig meget store forskelle mellem medlemsstaterne.

Efter ulykken i Tjernobyl i 1986, som var den absolut alvorligste ulykke i atomkraftens historie, og efter G7-topmødet i München i 1992 begyndte Unionen at beskæftige sig med sikkerheden omkring de nukleare anlæg i de central- og østeuropæiske lande og de tidligere republikker i Sovjetunionen.

Den næste udvidelse med central- og østeuropæiske lande, hvoraf den første etape finder sted i 2004, er uden fortilfælde i Fællesskabets historie. Disse landes historie i det 20. århundrede og den udvikling, som disse økonomier har gennemgået, har bl.a. fremhævet et emne, som blev meget lidt omhandlet ved de foregående udvidelser, nemlig den nukleare sektor.

Det arbejde, der er gjort inden for Fællesskabets rammer for at føre de nukleare anlæg i kandidatlandene op på et højt sikkerhedsniveau, har gjort det muligt at uddrage et europæisk perspektiv på området. Dette perspektiv, som er udviklet for kandidatlandene, har universel betydning.

De tekniske normer, der er udarbejdet inden for Den Internationale Atomenergiorganisations rammer, er et væsentligt bidrag til forbedring af den nukleare sikkerhed. De afspejler en teknisk konsensus, men er ikke juridisk bindende. For at sikre at de får en hensigtsmæssig virkning, er Fællesskabets vedtagelses- og tilpasningsprocesser generelt hurtigere end de mellemstatslige beslutningsmekanismer. Det er i øvrigt en problematik, som Det Europæiske Fællesskab allerede har været konfronteret med inden for sø- og lufttransportområdet.

Beskyttelsen mod ioniserende stråling er en opgave, der rækker ud over et nukleart anlægs driftsperiode. Den endelige standsning af et nukleart anlæg er reelt starten på en ny fase, som

¹ EFT C 185 af 14.8.1975, s. 1.

² EFT C 172 af 18.6.1992, s. 2.

³ Vedrører ikke den danske tekst.

skal føre frem til en ophævelse af de strålebeskyttelsesrestriktioner, som gælder for anlæggets drift. Restriktionerne skyldes tilstedeværelsen af radioaktivt materiale i form af konstruktioner, udstyr, produktionsrelateret affald og brugt brændsel.

Materialet skal bortskaffes og behandles i overensstemmelse med dets fysiske egenskaber og radioaktivitetsniveau, samtidig med at de gældende sikkerhedsnormer overholdes. Alle disse aktiviteter, som tilsammen kaldes "nedlukning", giver store affaldsmængder. Det er den langsigtede forvaltning af radioaktivt affald, der udgør størstedelen af de samlede omkostninger ved nedlukningen.

Nedlukning af nukleare anlæg kræver betydelige økonomiske ressourcer. For at udelukke enhver fare for personers sundhed og for miljøet er det nødvendigt, at det på fællesskabsniveau sikres, at der er tilstrækkelige økonomiske ressourcer til rådighed, således at nedlukningsaktiviteterne for nukleare anlæg kan gennemføres under overholdelse af sikkerhedsnormerne. Der bør derfor indføres særlige regler om etablering af nedlukningsfonde, som de virksomheder, der driver de nukleare anlæg, regelmæssigt skal indbetale bidrag til i hele anlæggets driftsperiode. Disse særlige regler skal sikre, at de nødvendige midler er til rådighed, når anlæggene skal nedlukkes.

I betragtning af ovenstående er det nødvendigt at behandle den nukleare sikkerhed ud fra en synsvinkel, der omfatter hele Fællesskabet. Kun en fælles indsats kan garantere, at der i en udvidet Union opretholdes et højt sikkerhedsniveau i de nukleare anlæg, fra de udformes, til de nedlukkes. En sådan aktion vil som juridisk grundlag have bestemmelserne i Euratom-traktatens afsnit II, kapitel 3. Den udgør et supplement til de grundlæggende normer, der er anført i artikel 30.

I. Behov for en global løsning vedrørende den nukleare sikkerhed i en udvidet europæisk Union

En fælles løsning vedrørende sikkerheden i de nukleare anlæg bør ligesom i de eksisterende nationale ordninger, omfatte to elementer. Dels en række normer, dels en mekanisme, der gør det muligt at verificere, at normerne overholdes.

1. Fælles normer

En fælles løsning for sikkerheden i de nukleare anlæg omfatter ikke nødvendigvis fastsættelse af detaljerede tekniske normer vedrørende sikkerheden. En sådan ordning bør ikke være en gentagelse af, hvad der allerede findes i medlemsstaterne.

a) Eksisterende normer

Der eksisterer en række principper, som kan udgøre grundlaget for en fælles løsning, som er juridisk bindende. De kan anføres i et rådsrammedirektiv, som hovedsagelig bygger på de elementer, der er anført i konventionen om nuklear sikkerhed, der indgået under Den Internationale Atomenergiorganisations auspicer. Denne konvention indeholder ikke detaljerede tekniske regler. Den fastsætter imidlertid en præcis juridisk ramme, som udgør grundlaget for en ordning vedrørende nuklear sikkerhed. Alle medlemsstater og de fleste kandidatlande (med undtagelse af Estland og Malta) er parter i konventionen om nuklear sikkerhed.

Det skal imidlertid bemærkes, at konventionens anvendelsesområde kun omfatter kernekraftværker. I betragtning af den udvikling, der har fundet sted inden for den europæiske

atomindustri, synes det ønskeligt at oprette en ordning med et bredere anvendelsesområde, som omfatter alle nukleare anlæg. Denne udvidelse af anvendelsesområdet vil imidlertid blive begrænset til anlæg i brændselscyklen og forskningsanlæg. Det har ikke syntes nødvendigt at lade denne nye fremgangsmåde omfatte små indehavere af radioaktive stoffer, idet disse stoffer hovedsagelig findes i form af indesluttede kilder.

Formaliseringen af disse principper i en fællesskabstekst udgør et supplement til de grundlæggende normer, der er anført i Euratom-traktatens artikel 30, så området vedrørende nukleare anlægs sikkerhed dækkes. Siden traktatens ikrafttræden er disse principper blevet ændret via flere direktiver, og den sidste ændring er fra den 13. maj 1996 (direktiv 96/29/Euratom⁴). Der er ikke tale om at ændre dette direktiv, som fastsætter de grundlæggende normer, men om at udarbejde et nyt direktiv, som supplerer dem.

De Europæiske Fællesskabers Domstol har bekræftet denne analyse i sin dom af 10. December 2002 i sag C-29/99. Domstolen fastslår, "at der ikke med henblik på fastlæggelsen af Fællesskabets beføjelser skal foretages en kunstig sondring mellem beskyttelsen af befolkningens sundhed og sikkerheden for kilderne til ioniserende stråling⁵". Domstolen bekræfter desuden, at de nationale sikkerhedsmyndigheder har den tekniske kompetence til at godkende opførelsen eller udnyttelsen af nukleare anlæg. Den anerkender dog, at denne tekniske kompetence ikke forhindrer, at Fællesskabet kan lovgive på området. På dette punkt er domstolens dom eksplicit: "Euratom-traktaten tillægger ganske vist ikke Fællesskabet kompetence til at give tilladelse til at opføre eller udnytte nukleare anlæg, men Fællesskabet har i henhold til artikel 30-32 en lovgivningsmæssig kompetence til med henblik på at sikre beskyttelse af sundheden at indføre en godkendelsesordning, som medlemsstaterne skal anvende. En sådan retsakt udgør således en foranstaltning, der supplerer de grundlæggende normer, som nævnes i Euratom-traktatens artikel 30⁶". Begrebet grundlæggende normer omfatter således to forhold, på den ene side beskyttelsen af befolkningens sundhed og dermed også sikkerheden for kilderne til ioniserende stråling.

Det er klart, at en sådan fælles fremgangsmåde vedrørende sikkerheden ikke på længere sigt kan begrænse sig til kun at omfatte relevante bestemmelser i konventionen om nuklear sikkerhed. De kan imidlertid udgøre et første grundlag, som ikke giver anledning til uenighed, idet alle medlemsstater allerede skal gennemføre dem, og derefter kan der så senere tilføjes andre elementer.

b) Udvikling af normer

Udviklingen af de fælles normer inden for sikkerheden i nukleare anlæg udgør en revision af disse og skal derfor i henhold til Euratom-traktatens artikel 32 følge en bestemt procedure. I henhold til artikel 31 er det således fastsat, at det er Kommissionen, der udarbejder de grundlæggende normer, efter indstilling fra en gruppe personer udpeget af Det Videnskabelige og Tekniske Udvalg blandt medlemsstaternes videnskabelige eksperter og efter udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Efter høring af Europa-Parlamentet er det Rådet, som vedtager de grundlæggende normer med kvalificeret flertal på grundlag af Kommissionens forslag.

Konkret bør udviklingen af de europæiske sikkerhedsnormer tage hensyn til resultaterne af arbejdet i IAEA vedrørende nuklear sikkerhed. IAEA har nemlig beskæftiget sig med dette

⁴ EFT L 159 af 29.6.1996, s. 1.

⁵ Præmis 82 i Domstolens dom af 10.12.2002.

⁶ Præmis 89 i Domstolens dom af 10.12.2002.

område i mange år. Der skal også tages hensyn til resultaterne af arbejdet i bl.a. Nuclear Regulator's Working Group (NRWG), især de fælles holdninger, der udarbejdes af denne gruppe, samt arbejdet i Western European Nuclear Regulators Association (WENRA) med hensyn til harmonisering. Den metodologi, der er udarbejdet af Kommissionen og Rådet til brug for evalueringen af sikkerheden i kandidatlandenes nukleare anlæg, vil ligeledes være et vigtigt element, der skal tages hensyn til.

Da der er tale om et område, hvor der allerede findes omfattende nationale bestemmelser, er det ønskeligt, at Kommissionen drager fordel af sikkerhedseksperternes kompetence, så de fælles normer udvikles på en harmoniseret måde. Den bør derfor støtte sig på det udvalg, der er nævnt i artikel 31 i Euratom-traktaten.

Fællesskabsordningen vil bygge på grundlæggende forpligtelser og generelle principper. Den vil fastsætte en juridisk ramme, som omfatter en mekanisme, der gør det muligt at udvikle ordningen. En af de første opgaver, som vil blive pålagt artikel 31-udvalget, er bl.a. på grundlag af ovennævnte undersøgelser, at undersøge en samling operationelle normer, der skal tjene som fælles referenceramme. Det er så på grundlag af disse normer, at der vil kunne gennemføres verifikationer i medlemsstaterne. For at undgå enhver forskelsbehandling mellem de nuværende medlemsstater og de nye tiltrædelseslande, bør den juridiske ramme være operationel på det tidspunkt, hvor Unionen udvides, dvs. den 1. maj 2004. Denne dato markerer begyndelsen af den konkrete gennemførelse af dette fællesskabstiltag, som derefter vil blive videreudviklet.

De fælles normer skal ses som en dynamisk proces. Formålet med dem er at sikre, at der opretholdes et højt sikkerhedsniveau på det nukleare område inden for Unionen. Det er derfor nødvendigt, at denne ordning bygger på kompetencen hos de nationale sikkerhedsmyndigheder. Fællesskabsordningen skal supplere de nationale ordninger.

c) Regelmæssige rapporter

Ligesom i konventionen om nuklear sikkerhed og i forlængelse af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Laeken vil det blive pålagt medlemsstaterne at fremsende rapporter om de foranstaltninger, de har truffet for at opfylde deres forpligtelser, samt om sikkerhedssituationen omkring de anlæg, der er placeret under deres kontrol. Disse rapporter vil medlemsstaterne og Kommissionen undersøge inden for rammerne af en "Peer review"-ordning.

2. En uafhængig verifikationsordning

Skabelsen af en uafhængig verifikationsordning er et absolut nødvendigt element for at gøre en fælles ordning med hensyn til sikkerheden i nukleare anlæg troværdig og effektiv. Verifikationsordningen bør hovedsagelig bygge på de nationale sikkerhedsmyndigheders tekniske kompetence. Fællesskabskontrollen vil gå ud på at verificere, hvordan sikkerhedsmyndighederne opfylder deres opgave. Den har ikke til formål at verificere de nukleare anlægs sikkerhedsforhold *på stedet*.

Medlemsstaterne skal udpege eksperter med angivelse af deres kompetenceområder, som Kommissionen vil kunne benytte i forbindelse med behovet for uafhængige verifikationer i medlemsstaterne. Det er naturligvis Kommissionen, som alene har kompetence til at træffe beslutning om verifikationer og deres eventuelle opfølgning. For at sikre at verifikationerne er uafhængige, synes det hensigtsmæssigt, at eksperterne ikke er beskæftiget med verifikationer i deres egen medlemsstat.

På grundlag af de rapporter, der indsendes, efter at verifikationer har fundet sted, vil Kommissionen kunne fremsætte bemærkninger, som vil kunne føre til, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at garantere sikkerheden i de nukleare anlæg. Kommissionen vil desuden være forpligtet til hvert andet år at forelægge Rådet og Europa-Parlamentet en rapport om sikkerhedssituationen på det nukleare område inden for Den Europæiske Union.

Fællesskabets fremgangsmåde udgør ikke et yderligere lag af kontrol med de nukleare anlæg. Fremgangsmåden, som i sig selv er kvalitativ, indfører en krydskontrol foretaget af sikkerhedsmyndighederne, som vil gøre det muligt for Fællesskabet at sikre sig, at sikkerhedsniveauet er det samme i alle medlemsstater. Ordningen vil desuden gøre det muligt at tildele et fællesskabsmærkat, som vil øge offentlighedens tillid til de nukleare anlægs sikkerhed. Denne fremgangsmåde, som aldrig tidligere er blevet anvendt, har den fordel, at der inden for fællesskabsrammer tilrettelægges verifikationer, der udføres af sikkerhedsmyndigheder. Den bygger på princippet om kontrol udført af ligemænd, både med hensyn til krydsverifikationer og undersøgelsen af de regelmæssige rapporter inden for rammerne af "peer reviews". Fællesskabet har ikke til hensigt at erstatte medlemsstaternes sikkerhedsmyndigheder.

II. Tilstrækkelige økonomiske ressourcer

For at opretholde et højt sikkerhedsniveau i de nukleare anlæg i såvel drifts- som nedlukningsperioden, er det nødvendigt, at der er tilstrækkelige ressourcer til rådighed.

Nedlukningen af et nukleart anlæg er en vanskelig operation på det industrielle plan, som kan strække sig over mange år. Udgifterne i forbindelse med nedlukningsaktiviteterne kan være meget store. For at kunne dække dem er det nødvendigt, at der foreligger finansielle ressourcer. Disse midler bør virksomhederne have hensat, mens det nukleare anlæg var i drift. Det er absolut nødvendigt, at man kan opretholde et højt sikkerhedsniveau, når disse operationer skal gennemføres.

Det bør absolut forhindres, at man kommer i den situation, at nedlukningen af et nukleart anlæg ikke kan påbegyndes som planlagt, ikke gennemføres efter de rette procedurer eller opgives undervejs som følge af manglende midler.

Virkningerne af en sådan situation vil være, at der foreligger en stor mængde radioaktivt materiale, som ikke opbevares på rimelige overvågnings- og forvaltningsvilkår, hvilket vil få væsentlige virkninger for strålingssikkerheden. I denne forbindelse vil et af de grundlæggende formål med Euratom-traktaten ikke kunne opfyldes. Som allerede nævnt skal Fællesskabet i henhold til artikel 2 i denne traktat "indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse". Fællesskabet har med henblik herpå vedtaget grundlæggende normer vedrørende strålebeskyttelse⁷. Euratom-traktatens kapitel 3 er således det juridiske grundlag for at gennemføre en aktion fra Fællesskabets side på dette område.

På nuværende tidspunkt opretter virksomhederne enten interne reserver i selskabets regnskaber eller bidrager til eksterne fonde, der er oprettet med henblik herpå ved forskellige mekanismer.

Selv om der etableres reserver med henblik på at gennemføre nedlukningen og sikre forvaltningen af radioaktivt affald og brugt brændsel, er det centrale spørgsmål, hvordan man

⁷ KOM 96/29 Euratom.

sikrer disse ressourcers beståen på lang sigt, når der er tale om en tidshorisont på flere årtier. I denne forbindelse er etablering af nedlukningsfonde, som er adskilt fra virksomhederne og øremærkede til nedlukningen af disses anlæg, den bedste løsning til opfyldelse af målet om at nedlukke anlæggene under overholdelse af alle krævede sikkerhedsnormer. I tilfælde af at denne adskillelse af særlige grunde ikke kan lade sig gøre, kan fondsmidlerne fortsat forvaltes af virksomheden. I så fald skal de være ledsaget af garantier, der sikrer, at de aktiver, der er afsat til at dække nedlukningsoperationerne, er disponible.

På grundlag af jævnlige beretninger fra medlemsstaterne - hvert tredje år - udarbejder Kommissionen en periodisk rapport om fondenes situation og træffer om nødvendigt foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle problemer, som bringer nedlukningen i fare eller medfører konkurrenceforvridning på elmarkedet.

Etableringen af eksterne fonde, som forvaltes ud fra et forsigtighedsprincip, gør det muligt at sikre, at fondsmidlerne er disponible på lang sigt, så der sikres et fortsat højt niveau for den nukleare sikkerhed under nedlukningsaktiviteterne.

Behovet for at harmonisere de metoder, der anvendes til at anslå de fremtidige nedlukningsomkostninger, er allerede blevet understreget. Der er også brug for overgangsordninger, så virksomhederne om nødvendigt kan begrænse virkningerne af overførsel af store beløb til eksterne fonde.

Kommissionen foreslår en overgangsperiode på [tre år] efter ikrafttræden af de bestemmelser, som medlemsstaterne vedtager for at gennemføre dette direktiv, når det er vedtaget af Rådet.

Konklusion

På tærsklen til en udvidelse uden fortilfælde, hvor spørgsmålene om nuklear sikkerhed spiller en afgørende rolle, er det på tide, at Fællesskabet klart tilkendegiver sin kompetence med hensyn til sikkerhed i nukleare anlæg, og at den indfører regler, som er juridisk bindende.

Den fælles udarbejdelse af regler og principper, som allerede eksisterer, vil gøre det muligt at sikre en effektiv og hurtig gennemførelse. Det forhold, at man delvis anvender eksperter fra de nationale sikkerhedsmyndigheder til gennemførelse af opgaverne i forbindelse med verifikation, vil gøre det muligt at disponere over en meget omfattende teknisk kompetence. Sammenlægningen af de nationale ordninger og den fælles ordning er en garanti for, at der opretholdes et højt sikkerhedsniveau i den udvidede europæiske Unions nukleare anlæg.

Det er ligeledes meget vigtigt at sikre en forvaltning af slutfasen af den nukleare cyklus, som overholder normerne for strålingssikkerhed og som er gennemsigelig for så vidt angår anvendelsen af de finansielle ressourcer. Hensigten er at skabe en ramme, som de nationale bestemmelser passer ind i. Fastsættelsen af kriterier for etablering og forvaltning af fonde med midler til dækning af nukleare anlægs nedlukning vil bidrage til at sikre, at der opretholdes et højt nukleart sikkerhedsniveau i al den tid nedlukningsaktiviteterne står på.

På baggrund af ovenstående opfordrer Kommissionen Rådet til at godkende vedlagte udkast til forslag til direktiv.

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV (Euratom)

om fastsættelse af de grundlæggende forpligtelser og generelle principper vedrørende sikkerheden i nukleare anlæg

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, særlig artikel 31, 32 og 187,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁸, der er udarbejdet efter udtalelse fra en gruppe af personer udpeget af Det Videnskabelige og Tekniske Udvalg blandt medlemsstaternes videnskabelige eksperter i henhold til artikel 31 i traktaten, under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg⁹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet¹⁰, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Artikel 2, litra b) i traktaten fastsætter, at Fællesskabet skal indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse.
- (2) Artikel 30 i traktaten fastsætter, at "der i Fællesskabet indføres grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling." Artikel 32 fastsætter, at de grundlæggende normer kompletteres efter den i artikel 31 angivne fremgangsmåde.
- (3) Artikel 187 i traktaten fastsætter, at "med henblik på gennemførelsen af de opgaver, der er overdraget den, kan Kommissionen med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat af Rådet i overensstemmelse med denne traktats bestemmelser, indhente alle nødvendige oplysninger og foretage alle nødvendige undersøgelser".
- (4) Rådets direktiv 96/29/Euratom¹¹ fastsætter de grundlæggende sikkerhedsnormer for beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling.
- (5) Ulykken i kernekraftværket i Tjernobyl i 1986 viste, at Fællesskabet havde behov for at supplere de dengang gældende grundlæggende normer med bestemmelser, der finder anvendelse i tilfælde af, at der opstår risiko for strålerelaterede nødsituationer.

⁸ EFT C [...] af [...], s. [...].

⁹ EFT C [...] af [...], s. [...].

¹⁰ EFT C [...] af [...], s. [...].

¹¹ EFT L 159 af 29.6.1996, s. 1.

Der blev derfor indført en ordning for hurtig udveksling af oplysninger i tilfælde af en nødsituation med strålingsfare på grundlag af Rådets beslutning 87/600/Euratom¹², og der blev pålagt medlemsstaterne forpligtelser med hensyn til oplysninger til offentligheden i tilfælde af strålingsfare ved Rådets direktiv 89/618/Euratom¹³.

- (6) De grundlæggende normer blev ligeledes suppleret med Rådets direktiv 92/3/Euratom af 3. februar 1992 om overvågning af og kontrol med overførsel af radioaktivt affald mellem medlemsstaterne samt ind i og ud af Fællesskabet¹⁴ og Rådets forordning (Euratom) nr. 1493/93 af 8 juni 1993 om overførsel af radioaktive stoffer mellem medlemsstaterne¹⁵.
- (7) Selv om ordningen med strålebeskyttelse på grundlag af de gældende grundlæggende normer sikrer et højt beskyttelsesniveau for befolkningens sundhed baseret på den nuværende videnskabelige viden på området, bør en sådan beskyttelse suppleres gennem nøje anvendelse af sikkerhedsnormer, der går ud på at forebygge og kontrollere befolkningens risiko for udsættelse for stråling. Hvad angår bl.a. nukleare anlæg, er det en *absolut forudsætning*, at der opretholdes et højt sikkerhedsniveau i de nukleare anlæg fra de udformes, til de nedlukkes, gennem opretholdelse af effektive forholdsregler mod strålingsrisici og forebyggelse af ulykker, der kan få virkninger med hensyn til stråling, således at man fuldt ud opfylder målsætningerne om strålebeskyttelse i traktatens artikel 2, litra b).
- (8) På trods af en vis harmonisering er der i dag tale om meget store forskelle mellem foranstaltningerne vedrørende nuklear sikkerhed i medlemsstaterne. Denne forskel bliver yderligere accentueret i forbindelse med den kommende udvidelse af Den Europæiske Union. På nuværende tidspunkt er det som følge af disse forskelligheder ikke muligt for Fællesskabet på bedst mulig måde at sikre sig, at de målsætninger vedrørende sundhedsbeskyttelse, som er pålagt det i henhold til traktatens artikel 2, litra b), altid opfyldes. For at Fællesskabet kan sikre sig, at de "ensartede sikkerhedsnormer" i henhold til denne bestemmelse, rent faktisk anvendes, må de grundlæggende normer for strålebeskyttelse suppleres med fælles sikkerhedsregler, i det omfang hvor dette er nødvendigt for at beskytte befolkningernes liv og helbred.
- (9) Efter at et nukleart anlægs driftsfase er afsluttet, kan der også opstå farer som følge af ioniserende stråling i forbindelse med nedlukningsaktiviteterne. For at afhjælpe risikoen for spredning af radioaktivt materiale er det nødvendigt, at nedlukningen af nukleare anlæg sker på en sikker måde, herunder den langsigtede forvaltning af radioaktivt affald og brugt brændsel.
- (10) For at opfylde de målsætninger vedrørende strålebeskyttelse, der er beskrevet ovenfor, bør der fastlægges grundlæggende forpligtelser og generelle principper vedrørende sikkerheden ved nukleare anlæg.
- (11) En sikker nedlukning af nukleare anlæg, herunder den langsigtede forvaltning af radioaktivt affald og brugt brændsel, kræver store finansielle ressourcer. For at udelukke enhver fare for personers sundhed og for miljøet er det nødvendigt, at det på fællesskabsplan sikres, at der er tilstrækkelige finansielle ressourcer til rådighed til

¹² EFT L 371 af 30.12.1987, s. 76.

¹³ EFT L 357 af 7.12.1989, s. 31.

¹⁴ EFT L 35 af 12.2.1992, s. 24.

¹⁵ EFT L 148 af 19.6.1993, s. 1.

gennemførelse af nedlukningsaktiviteterne i nukleare anlæg, samtidig med at sikkerhedsnormerne overholdes. Med henblik herpå bør der fastlægges specifikke regler med hensyn til etablering af nedlukningsfonde, som de virksomheder, der driver de nukleare anlæg, regelmæssigt skal bidrage til i hele den periode, hvor anlægget er i drift. For at sikre at der er tilstrækkelige midler til rådighed, når anlæggene nedlukkes, bør der undtagen i ekstraordinære og behørigt begrundede tilfælde etableres fonde, som er en selvstændig juridisk person, der er adskilt fra den virksomhed, der driver det nukleare anlæg.

- (12) Dette direktiv skal ses i sammenhæng med den ordning, der blev indført ved konventionen om nuklear sikkerhed, der trådte i kraft den 24. oktober 1996, og hvori alle medlemsstater er parter. Ved Kommissionens beslutning 1999/819/Euratom tiltrådte Det Europæiske Atomenergifællesskab konventionen den 31. januar 2000¹⁶. Da konventionens anvendelsesområde er begrænset til at omfatte kernekraftværker, udvider dette direktiv de deri indeholdte principper til at omfatte alle nukleare anlæg, hvor der er behov for at gennemføre sikkerhedsforanstaltninger.
- (13) Med samme formål for øje specificeres det i artikel 26 i den fælles internationale konvention om sikkerhed vedrørende forvaltning af brugt brændsel og sikkerheden omkring forvaltning af radioaktivt affald¹⁷, der trådte i kraft den 18. juni 2001, at "hver kontraherende part træffer egnede foranstaltninger til at overvåge sikkerheden omkring nedlukningen af et nukleart anlæg. Disse foranstaltninger skal sikre, at der står kvalificeret personale og passende finansielle ressourcer til rådighed. I artikel 22, litra ii) kræver konventionen, at de kontraherende parter skal træffe egnede foranstaltninger således at "der er tilstrækkelige finansielle ressourcer til rådighed for at garantere sikkerheden omkring anlæggene til forvaltning af brugt brændsel og radioaktivt affald i deres levetid og til nedlukning".
- (14) For at overvåge gennemførelsen af de foranstaltninger, der træffes i henhold til dette direktiv, skal Kommissionen dels verificere, hvordan sikkerhedsmyndighederne udfører deres opgave, dels gennemføre en mekanisme til undersøgelse af de rapporter, som medlemsstaterne indsender i henhold til dette direktiv -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Mål og anvendelsesområde

1. Med det formål at sikre at befolkningens og arbejdstagernes sundhed beskyttes mod farerne ved ioniserende stråling fra nukleare anlæg, fastsætter dette direktiv de grundlæggende forpligtelser og generelle principper, som giver Fællesskabet mulighed for at sikre sig - ved at garantere et højt sikkerhedsniveau i de nukleare anlæg - at de grundlæggende normer, der er fastsat i Euratom-traktatens artikel 30, finder anvendelse.
2. Dette direktiv finder anvendelse på alle nukleare anlæg, også efter at deres driftsperiode er ophørt.

¹⁶ EFT L 318 af 11.12.1999, s. 20.

¹⁷ EFT [...] af [...]

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "Nukleart anlæg": Et civilt anlæg og det dertil hørende område med bygninger og udstyr, hvor der fremstilles, forarbejdes, anvendes, behandles, opbevares eller endeligt deponeres nukleart materiale i henhold til Euratom-traktatens artikel 197 i et sådant omfang, at det er nødvendigt at træffe sikkerhedsforanstaltninger. Denne definition finder anvendelse indtil det øjeblik, hvor de strålingsmæssige restriktioner, der er blevet pålagt dette anlæg, ophæves.
- 2) "Fælles sikkerhedsnormer": Alle regler, som udarbejdes i overensstemmelse med de generelle principper, der er anført i dette direktiv.
- 3) "Sikkerhedsmyndighed": Den eller de kompetente myndigheder, som den enkelte medlemsstat har udpeget til at udstede tilladelser og kontrollere anvendelsen af reglerne for nukleare anlægs placering, udformning, opførelse, ibrugtagning, drift og nedlukning.
- 4) "Tilladelse": En tilladelse, som sikkerhedsmyndigheden udsteder til ansøgeren, og som overdrager ansøgeren ansvaret for placering, udformning, opførelse, ibrugtagning, drift eller nedlukning af et nukleart anlæg.
- 5) "Virksomhed, der er ansvarlig for det nukleare anlæg": En fysisk eller juridisk person, som driver et nukleart anlæg, og som i henhold til national lovgivning har det retlige ansvar for den praksis, der udføres i forhold til et sådant anlæg.
- 6) "Endelig standsning af et nukleart anlæg": Den tilstand hvori et nukleart anlæg i henhold til de kompetente myndigheders beslutning ikke længere må fortsætte driften.
- 7) "Nedlukning": Alle foranstaltninger, som fører til, at et nukleart anlæg, dog ikke et deponeringsanlæg, kan frigives fra lovfæstet kontrol; disse foranstaltninger omfatter dekontaminerings- og afmonteringsprocesserne.
- 8) "Nedlukningsfonde": De finansielle midler, der er øremærket til at dække omkostningerne ved nedlukning af nukleare anlæg, herunder langsigtet forvaltning af radioaktivt affald og brugt brændsel, under overholdelse af sikkerhedsnormerne.
- 9) "Brugt brændsel": Nukleart brændsel, som er blevet bestrålet i en reaktorkerne og permanent fjernet fra den
- 10) "Konventionelt affald fra nedlukningen": Ikke-radioaktivt affald fra nedlukningsaktiviteterne, som skal behandles og bortskaffes i henhold til de gældende normer
- 11) "Radioaktivt affald": Luftformigt, flydende eller fast radioaktivt materiale, som medlemsstaten eller en fysisk eller juridisk person, hvis afgørelse accepteres af medlemsstaten, ikke finder yderligere anvendelse for, og som i sin egenskab af radioaktivt affald kontrolleres af en kontrolmyndighed efter medlemsstatens love og bestemmelser.
- 12) "Radioaktivt affald fra nedlukningen": Det radioaktive affald, som fremkommer i forbindelse med nedlukningsaktiviteterne.

13) "Praksis": Enhver menneskelig aktivitet, der vil kunne øge enkeltpersoners udsættelse for stråling fra en kunstig eller en naturlig strålingskilde, når der behandles naturlige radionukleider, som følge af disses radioaktive, fissile eller fertile egenskaber, undtagen i forbindelse med en strålerelateret nødsituation.

14) "Oparbejdning": En proces eller aktivitet, hvis formål er at udvinde radioaktive isotoper af brugt brændsel med henblik på yderligere anvendelse

15) "Nedlukningsstrategi": Tidsplan for nedlukningsaktiviteterne fra tidspunktet for den endelige standsning af anlægget.

Artikel 3

Sikkerhedsmyndighedens uafhængighed

Medlemsstaterne opretter en kompetent myndighed. Denne skal i sin organisation, juridiske struktur og beslutningsproces være uafhængig af ethvert andet organ eller organisation, offentlig eller privat, som beskæftiger sig med fremme eller udnyttelse af kernekraft.

Artikel 4

Sikkerhedsmyndighedens rolle

Sikkerhedsmyndigheden overvåger og fastsætter regler for de nukleare anlægs sikkerhed. Den udsteder tilladelser og kontrollerer, at reglerne for de nukleare anlægs placering, udformning, opførelse, ibrugtagning, drift og nedlukning overholdes.

Artikel 5

De nukleare anlægs sikkerhed

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at:

- a) etablere og opretholde effektive foranstaltninger mod potentielle strålingsrisici i de nukleare anlæg, for at beskytte enkeltpersoner, samfundet og miljøet mod de skadelige virkninger af ioniserende stråling fra disse anlæg
- b) forebygge ulykker, der får bestrålingsmæssige virkninger, og for at afbøde disse virkninger, hvis sådanne ulykker skulle indtræffe
- c) gennemføre alle supplerende foranstaltninger, der har til formål at sikre de nukleare anlægs sikkerhed
- d) sikre den langsigtede forvaltning af alt materiale, herunder det radioaktive affald og det brugte brændsel, der forefindes i nedlukningsfasen, i henhold til de grundlæggende normer for beskyttelsen af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod farer som følge af ioniserende stråling.

Artikel 6 *Prioritering af sikkerheden*

1. Medlemsstaterne træffer alle egnede foranstaltninger til at sikre, at den nukleare sikkerhed i forbindelse med udførelsen af enhver praksis, som direkte vedrører nukleare anlæg, prioriteres tilstrækkeligt højt.
2. Foranstaltningerne til den operationelle beskyttelse af befolkningen i henhold til artikel 44 i direktiv 96/29/Euratom tager hensyn til alle aspekterne vedrørende de nukleare anlægs sikkerhed.

Artikel 7 *Virksomhedernes forpligtelser*

1. Medlemsstaterne pålægger de virksomheder, der er ansvarlige for de nukleare anlæg, at drive disse under iagttagelse af de relevante, fælles sikkerhedsnormer og de regler, som sikkerhedsmyndigheden har udarbejdet, og de foranstaltninger, som denne måtte træffe.
2. Medlemsstaterne pålægger den virksomhed, der er ansvarlig for det nukleare anlæg, at udarbejde kvalitetssikringsprogrammer - hvis indhold og gennemførelse er underkastet sikkerhedsmyndighedens verifikation - og at gennemføre disse med henblik på at sikre, at de specifikke krav for alle væsentlige aktiviteter vedrørende den nukleare sikkerhed overholdes i hele det nukleare anlægs levetid.
3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger vedrørende fastlæggelsen af ansvaret i forbindelse med nedlukningen af nukleare anlæg, herunder det tilfælde, hvor de oprindeligt ansvarlige ikke længere er i stand til at opfylde deres forpligtelser.

Artikel 8 *Inspektion*

Medlemsstaterne sørger, for at sikkerhedsmyndigheden foretager inspektioner vedrørende den nukleare sikkerhed i de nukleare anlæg, også under nedlukningen, og at den virksomhed, der er ansvarlig for det nukleare anlæg, underkaster sig disse inspektioner.

Artikel 9 *Finansielle ressourcer*

1. Medlemsstaterne træffer egnede foranstaltninger til at sikre, at der er passende finansielle midler til rådighed til opfyldelse af sikkerhedsbehovene i de nukleare anlæg.
2. Medlemsstaterne sikrer sig, at der er tilstrækkelige finansielle midler i form af nedlukningsfonde til rådighed til gennemførelse af nedlukningsaktiviteter for det enkelte nukleare anlæg i betragtning af den lange gennemførelsesperiode og inden for de fastsatte tidsfrister. Disse fonde skal opfylde de minimumskriterier, der er fastsat i bilaget.

3. For nukleare anlæg, hvis hovedformål ikke er at sælge produkter eller tjenesteydelser, som f.eks. forskningsreaktorer fastsætter medlemsstaterne, hvorledes de specifikke midler til dækning af nedlukningsomkostningerne skal etableres.

Artikel 10 *Sikkerhedseksperter*

1. Medlemsstaterne træffer egnede foranstaltninger til at sikre, at der er sikkerhedseksperter til rådighed for alle de aktiviteter, der har tilknytning til sikkerheden.
2. Medlemsstaterne overvåger, at der udarbejdes passende kursusprogrammer, og at der findes muligheder for teoretisk og praktisk efteruddannelse for det pågældende personale.

Artikel 11 *Driftshændelser*

1. Medlemsstaterne kræver, at der udarbejdes procedurer, der er godkendt af sikkerhedsmyndighederne, med henblik på at imødegå driftshændelser og ulykker, således at de mulige virkninger for befolkningen og miljøet af eventuelle strålerelaterede nødsituationer, der skyldes de nukleare anlægs funktion, mindskes.
2. Medlemsstaterne kræver, at den virksomhed, som er ansvarlig for det nukleare anlæg, hurtigst muligt underretter sikkerhedsmyndigheden om væsentlige hændelser vedrørende sikkerheden og de foranstaltninger, der træffes for at afhjælpe dem.

Artikel 12 *Kontrol med anvendelsen*

1. Kommissionen gennemfører verifikationer hos sikkerhedsmyndighederne for at sikre sig, at der opretholdes et højt niveau vedrørende den nukleare sikkerhed i medlemsstaterne. Medlemsstaterne sørger for, at sikkerhedsmyndighederne underkaster sig disse verifikationer.
2. Medlemsstaterne fremsender en liste over eksperter til Kommissionen med angivelse af deres kompetenceområder, og Kommissionen vil benytte disse eksperter til gennemførelse af de i stk. 1 nævnte verifikationer.
3. Inden eksperterne gennemfører de i stk. 1 nævnte verifikationer, skal de forhåndsgodkendes af sikkerhedsmyndighederne i den medlemsstat, hvor verifikationen skal finde sted. Eksperterne gennemfører ikke verifikationer i den medlemsstat, hvor de selv er statsborgere.
4. Forud for verifikationen underretter Kommissionen den pågældende medlemsstat herom og angiver dens art, formål, dato, hvorpå den forventes påbegyndt samt de godkendte eksperters identitet.
5. Kommissionen fremsender verifikationsrapporterne til den pågældende medlemsstat, som inden 3 måneder efter modtagelsen giver meddelelse om de foranstaltninger, der er truffet for at afhjælpe eventuelle mangler.

6. Kommissionen kan efter verifikationerne fremsende bemærkninger til medlemsstaterne eller anmode om supplerende oplysninger for at tydeliggøre hele rapporten eller dele heraf.

Artikel 13 *Rapporter*

1. Medlemsstaterne fremsender hvert år fra og med den dato, der er fastsat i artikel 15, stk. 1, en rapport til Kommissionen om de foranstaltninger, de har truffet for at opfylde deres forpligtelser i henhold til dette direktiv samt om sikkerhedssituationen omkring de anlæg, der er beliggende på deres område. Kommissionen tilrettelægger møder med medlemsstaterne for at behandle disse rapporter.
2. På grundlag af de rapporter, som medlemsstaterne fremsender, og de rapporter, der afgives efter verifikationerne, forelægger Kommissionen hvert andet år fra og med den dato, der er fastsat i artikel 15, stk. 1, Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen af dette direktiv og situationen med hensyn til den nukleare sikkerhed i Fællesskabet.

Artikel 14 *Strengere foranstaltninger*

Medlemsstaterne kan anvende strengere foranstaltninger end de, der er fastsat i dette direktiv. I så fald underretter de Kommissionen om disse foranstaltningers art og grundene til, at de er blevet truffet.

Artikel 15 *Gennemførelse*

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den ... [inden den 1. maj 2004]. De underretter straks Kommissionen herom.
2. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.
3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på de områder, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 16 *Ikrafttræden*

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 17 *Modtagere*

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...]

På Rådets vegne
Formand
[...]

BILAG

De i artikel 9 nævnte nedlukningsfonde skal opfylde følgende minimumskriterier:

1. Mens anlæggene er i drift foretager de virksomheder, der driver de nukleare anlæg, indbetalinger til fondene, således at der på tidspunktet for den endelige standsning er tilstrækkelige midler til at dække alle omkostninger i forbindelse med nedlukningen, som defineret i punkt 2.
2. Indbetalingerne til fondene foretages ud fra anlæggets anslåede levetid og den valgte nedlukningsstrategi, så der er midler til dækning af bl.a. nedlukningen af anlægget, en sikker og langsigtet forvaltning af konventionelt og radioaktivt affald i forbindelse med nedlukningen af anlægget, en sikker og langfristet forvaltning af det brugte brændsel fra kernekraftværker og affaldet fra oparbejdningsprocesser, såfremt der ikke allerede er fuld dækning herfor i driftsomkostningerne.
3. Fondenes aktiver skal omfatte tilstrækkelige likvide midler til at kunne imødekomme tidsfristerne for nedlukningsforpligtelserne og de i punkt 2 nævnte omkostninger.
4. Fondsaktiverne har udelukkende til formål at dække de i punkt 2 nævnte omkostninger i overensstemmelse med nedlukningsstrategien og kan ikke anvendes til andre formål. Derfor etableres nedlukningsfondene som en selvstændig juridisk person, som er adskilt fra den virksomhed, der driver anlægget. Hvis denne juridiske adskillelse af ekstraordinære og behørigt begrundede årsager ikke er mulig, kan fondsmidlerne fortsat forvaltes af virksomheden på betingelse af, at de aktiver, der er hensat til at dække de i punkt 2 nævnte omkostninger, forbliver disponible.
5. For et nukleart anlæg, der standses endeligt inden ikrafttræden af de love og administrative bestemmelser, der er anført i dette direktiv, eller inden for en periode på ... [skal fastsættes] efter disse bestemmelsers ikrafttræden, kan der overvejes andre løsninger end skabelse af nedlukningsfonde som defineret i dette direktiv.
6. Medlemsstaterne skal inden de bestemmelser, der er truffet i henhold til dette direktiv, træder i kraft, fastsætte, hvordan de nødvendige midler til nedlukningen, som virksomheden har hensat, skal overføres. Disse overførsler skal finde sted inden for en periode på mindst 3 år efter den dato, der er fastsat i artikel 15.

FINANSIERINGSOVERSIGT

Politikområde: Energi og Transport (06)

Aktiviteter:

TITEL: RÅDETS DIREKTIV OM FASTSÆTTELSE AF DE GRUNDLÆGGENDE FORPLIGTELSE OG GENSIDIGE PRINCIPPER VEDRØRENDE SIKKERHEDEN I NUKLEARE ANLÆG

1. BUDGETPOST (NUMMER OG BETEGNELSE)

Forpligtelsen opføres som en ny budgetpost, der oprettes i forbindelse med den fuldstændige definition på ABB-strukturen for GD TREN. Forslaget om at opføre udgiften som en eksisterende eller en ny budgetpost vil blive revideret ved drøftelserne vedrørende FBF 2004.

2. SAMLEDE TAL

2.1 Samlet rammebevilling (del B): ... mio. EUR som forpligtelsesbevilling

Forpligtelsen opføres på den i punkt 1 nævnte budgetpost for budgetåret 2004.

2.2 Gennemførelsesperiode:

Start i 2004, fortsat aktion

2.3 Samlet flerårigt skøn over udgifterne:

- a) Forfaldsplan for forpligtelses- og betalingsbevillinger (finansieringstilskud) (*jf. punkt 6.1.1*)

Mio. EUR (3 decimaler)

	2004	2005	2006	2007	2008 ff. pr. år	I alt 2004 til 2008
Forpligtelser	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
Betalinger	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000

- b) Teknisk og administrativ bistand og støtteudgifter (*jf. punkt 6.2*)

Forpligtelser						
Betalinger						

a+b i alt						
Forpligtelser	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
Betalinger	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000

c) Personale- og andre driftsudgifters samlede budgetvirkninger (jf. punkt 7.2 og 7.3)

Forpligtelser/ Betalinger	597 500	604 000	604 000	608 800	608 800	3 023 100
------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

a+b+c i alt						
Forpligtelser	636 500	656 000	656 000	660 800	660 8000	3 270 100
Betalinger	636 500	656 000	656 000	660 800	660 800	3 270 100

2.4 Forenelighed med den finansielle programmering og de finansielle overslag

Ny aktion

2.5 Virkninger for budgettets indtægtsside¹⁸

Ingen (vedrører tekniske aspekter ved en foranstaltnings gennemførelse).

3. BUDGETSPECIFIKATIONER

Udgifternes art		Nye	EFTA-deltagelse	Kandidat-landenes deltagelse	Udgiftsområde i de finansielle overslag
IOU	OB	JA	NEJ	NEJ	Nr. 3

4. RETSGRUNDLAG

Artikel 31, 32 og 187 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab.

¹⁸ Nærmere oplysninger i særskilt orienterende dokument.

5. BESKRIVELSE OG BEGRUNDELSE

5.1 Behov for fællesskabsforanstaltninger¹⁹

5.1.1 Mål

Ifølge Euratom-traktatens artikel 2, litra b), skal Fællesskabet under de i traktaten foreskrevne betingelser "indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse". Traktatens afsnit II, kapitel 3 vedrørende sundhedsbeskyttelse indeholder bestemmelser om grundlæggende normer til beskyttelse mod ioniserende stråling. Dette kapitel er især blevet anvendt inden for strålebeskyttelse.

Kommissionen har i mere end 25 år aktivt deltaget i harmoniseringen af praksis inden for nuklear sikkerhed. Trods forsøgene på at harmonisere foranstaltningerne vedrørende nuklear sikkerhed er der imidlertid stadig meget store forskelle mellem medlemsstaterne.

Det er nødvendigt at anskue den nukleare sikkerhed ud fra et fælles synspunkt. Kun en fælles indsats kan garantere, at der opretholdes et højt sikkerhedsniveau i de nukleare anlæg i en udvidet union.

Da der er tale om et område, hvor der allerede findes omfattende nationale bestemmelser, er det ønskeligt, at Kommissionen drager fordel af sikkerhedseksperternes kompetence, så de fælles normer udvikles på en harmoniseret måde. Den bør derfor støtte sig på det udvalg, der er nævnt i artikel 31 i Euratom-traktaten.

Skabelsen af en uafhængig verifikationsordning er et absolut nødvendigt element for at gøre en fælles ordning med hensyn til sikkerheden i nukleare anlæg troværdig og effektiv. Kommissionen vil anvende vedtægtsmæssigt ansat personale til at gennemføre disse verifikationer og til dels de eksperter, som medlemsstaternes sikkerhedsmyndigheder har udpeget. Verifikationer vil blive gennemført hos sikkerhedsmyndighederne.

Nedlukningsaktiviteterne kan også udgøre en potentiel fare for personers sundhed og miljøet, ikke kun nu, men også i fremtiden, især hvis der ikke i tide træffes de nødvendige foranstaltninger til imødegåelse af strålingsfarene ved disse operationer.

En sikker nedlukning af de nukleare anlæg, herunder langfristet forvaltning af det radioaktive affald og det brugte brændsel, kræver betydelige finansielle ressourcer, som skal sikres, medens de nukleare anlæg er i drift.

Det er nødvendigt, at det på fællesskabsplan sikres, at der er tilstrækkelige finansielle ressourcer til rådighed til gennemførelsen af aktiviteterne i forbindelse med nedlukning af de nukleare anlæg, således at de gældende sikkerhedsnormer overholdes.

For at sikre at der er tilstrækkelige midler til rådighed, bør der indføres specifikke regler om oprettelse af nedlukningsfonde, som er selvstændige juridiske personer, adskilt fra den virksomhed, der driver de nukleare anlæg. Disse virksomheder skal i hele anlæggets

¹⁹ Nærmere oplysninger i særskilt orienterede dokument.

driftsperiode regelmæssigt indbetale midler til disse fonde. Midlerne skal specifikt anvendes til nedlukning.

5.1.2 Dispositioner, der er truffet på grundlag af forhåndsevalueringen

Intet

5.2 Indsatsområder og nærmere bestemmelser for støtten

Målgruppen for de foreslåede aktioner er de virksomheder, der driver de nukleare anlæg, og de nationale sikkerhedsmyndigheder. Forslaget har til formål at fastsætte de grundlæggende forpligtelser og generelle principper vedrørende sikkerheden i nukleare anlæg.

5.3 Gennemførelsesmetoder

Forvaltes direkte af Kommissionen med tjenestemænd og eksternt personale.

6. FINANSIELLE VIRKNINGER

6.1 Samlede finansielle virkninger for budgettets del B (hele programperioden)

(Beregningsmetoden for de samlede beløb i nedenstående tabel skal fremgå af fordelingen i tabel 6.2.)

6.1.1 Finansieringsstøtte

Forpligtelser i EUR

Fordeling	2004	2005	2006	2007	2008 ff pr. år	I alt
Aktion 1 - inspektioner i medlemsstaterne	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
I ALT	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
	2004	2005	2006	2007	2008 ff.	I alt
1) Teknisk og administrativ bistand, støtteudgifter og IT-udgifter (forpligtelsesbevillinger)	-	-	-	-	-	
a) Kontorer for teknisk bistand	-	-	-	-	-	
b) Anden teknisk og administrativ bistand: - intern: - ekstern: <i>Heraf til opbygning og vedligeholdelse af administrative edb-systemer:</i>	-	-	-	-	-	
1 i alt	-	-	-	-	-	
2) Støtteudgifter:	-	-	-	-	-	
a) Uddannelse:	-	-	-	-	-	
b) Ekspertmøder						
c) Informations- og publikationsvirksomhed	-	-	-	-	-	
2 i alt						
I ALT						

6.2 Beregning af omkostningerne pr. påtænkt foranstaltning i budgettets del B (hele programmerperioden)²⁰

Der planlægges verifikationer med 2 eksperter i to dage pr. verifikation (pr. dag: 600 EUR + 2 000 EUR rejsegodtgørelse). 15 inspektioner er planlagt for 2004 (udgift: 39 000 EUR), og 20 inspektioner pr. år i de følgende år (udgift pr. år: 52 000 EUR).

²⁰

Nærmere oplysninger i særskilt orienterede dokument.

7. VIRKNINGER FOR PERSONALERESSOURCER OG ADMINISTRATIONS-UDGIFTER

7.1 Personalemæssige virkninger

Stillings typer		Eksisterende og/eller nyt personale til forvaltning af foranstaltningen		I alt	Opgavebeskrivelse
		Faste stillinger	Midlertidige stillinger		
Tjenestemænd eller midlertidigt ansatte	A B C	1 1 1	1	2 1	Sikkerhedsekspert Fuldmægtig Sekretær
Andre personaleressourcer				1	Udstationeret national ekspert (sikkerhedsekspert)
I alt		3	1	4	

7.2 Samlede finansielle virkninger af personaleforbruget

Arten af personaleressourcer	Beløb i EUR pr. år	Beregningsmetode*
Tjenestemænd Midlertidigt ansatte	432 000	Gennemsnitlig udgift for en tjenestemand ved Kommissionen, inkl. generalomkostninger D4 BUDG
Andre personaleressourcer (oplys budgetpost)	43 000	Udstationeret national ekspert
I alt	475 000	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

7.3 Andre administrative udgifter som følge af foranstaltningen

Budgetpost (nummer og betegnelse)	Beløb i EUR			Beregningsmetode
	2004	2005 og 2006 pr. år	2007 ff pr. år	
Samlet bevilling (Afsnit A7)				
A0701 - Tjenesterejser				
A07030 - Møder				
A07031 - Udvalg, der skal høres ⁽¹⁾	32 500	39 000	39 000	+/- 10 tjenesterejser/år + +/- 20 verifikationer (+/- 15 i 2004)
A07032 - Udvalg, som det ikke er obligatorisk at høre ⁽¹⁾	40 000	40 000	44 800	2 møder pr. år i artikel 31-udvalget ²¹
A07040 - Konferencer				
A0705 - Undersøgelser og konsultationer	50 000	50 000	50 000	Undersøgelser vedrørende nedlukning
Andre udgifter (specificeres)				

²¹ På grundlag af 800 EUR pr. person. Der forventes 2 statsborgere pr. medlemsstat og 2 møder pr. år.

Informationssystemer (A-5001/A-4300)				
Andre udgifter - del A (specificeres)				
I alt	122 500	129 000	133 800	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

I.	Samlet årligt beløb (7.2 + 7.3)	597.500 EUR i 2004 604.000 EUR i 2005 og 2006 608 800 EUR i 2007 ff.
II.	Foranstaltningens varighed	Ubestemt
III.	Foranstaltningens samlede omkostninger (I x II)	

Behovene vedrørende humane og administrative ressourcer dækkes inden for den bevilling, der gives til GD TREN i forbindelse med den årlige tildelingsprocedure.

8. RESULTATOPFØLGNING OG EVALUERING

8.1 Resultatopfølgningssystem

Der vil blive gennemført kontrolopfølgning.

8.2 Hvordan og hvor ofte skal der evalueres?

Kommissionen vil forsøge at skabe et samarbejde med de nationale myndigheder for at afhjælpe mangler.

Medlemsstaternes årlige rapport. Møder med medlemsstaterne for at behandle disse rapporter. Kommissionens evalueringsrapport til Rådet og Europa-Parlamentet hvert andet år.

9. FORHOLDSREGLER MOD SVIG

Kommissionens normale revisionsordning.

KONSEKVENSANALYSE

FORSLAGETS KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE, HERUNDER ISÆR SMÅ OG MELLESTORE VIRKSOMHEDER (SMV'er)

FORSLAGETS TITEL

Rådets direktiv om fastsættelse af de grundlæggende forpligtelser og generelle principper vedrørende sikkerheden i nukleare anlæg

DOKUMENTETS REFERENCENUMMER

FORSLAGET

1. Hvorfor er der i betragtning af nærhedsprincippet behov for EF-lovgivning på dette område, og hvad er de vigtigste målsætninger?

Det foreslåede direktiv har til formål at indføre fælles normer vedrørende sikkerheden i nukleare anlæg. På trods af forsøg på at harmonisere sikkerhedspraksis, er der stadig store forskelle mellem bestemmelserne i de forskellige medlemsstater. En Fællesskabsindsats er derfor nødvendig. Desuden har den kommende udvidelse understreget behovet for at iværksætte en sådan aktion.

KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE

2. Hvem påvirkes af forslaget?

– Hvilke erhvervssektorer?

Hele den nukleare sektor vil blive berørt af forslaget, såvel som medlemsstaternes sikkerhedsmyndigheder.

– Hvor store virksomheder (de små og mellemstore virksomheders andel)

Direktivet forventes kun at berøre store virksomheder, ikke små og mellemstore virksomheder

– Er disse virksomheder koncentreret i bestemte geografiske områder i Fællesskabet?

Ikke alle medlemsstater har nukleare anlæg på deres territorium. Udvidelsen vil imidlertid forøge antallet af lande, der benytter atomkraft. I 2004 vil formodentlig 13 medlemsstater ud af 25 råde over atomkraftværker. Disse anlæg er ikke placeret i særlige geografiske områder, de er beliggende i Tyskland, Belgien, Finland, Frankrig, Spanien, Ungarn, Litauen, Nederlandene, Den Tjekkiske Republik, Det Forenede Kongerige, Slovakiet, Slovenien og Sverige.

3. Hvilke foranstaltninger skal virksomhederne træffe for at overholde forslaget?

Udarbejde og anvende procedurerne

4. Hvilke økonomiske virkninger forventes forslaget at få?

– for beskæftigelsen?

Ingen

– for investeringerne og oprettelsen af nye virksomheder?

Ingen

– for virksomhedernes konkurrenceevne?

Ingen, idet alle virksomheder vil blive omfattet af de samme bestemmelser.

5. Indeholder forslaget foranstaltninger, som går ud på at tage hensyn til små og mellemstore virksomheders særlige situation (begrænsede eller afvigende krav osv.)?

Nej

HØRING AF DE BERØRTE KREDSE

6. Liste over organisationer, som er hørt om forslaget, og en kortfattet redegørelse for deres væsentligste synspunkter:

Ingen

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV (Euratom)

om forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

BEGRUNDELSE

1. FORORD

Produktionen af elektricitet med nuklear energi medfører, at der dannes brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald. De mest skadelige og radioaktive former af dette materiale oplagres på nuværende tidspunkt i midlertidige opbevaringsanlæg. Intet af dette affald er deponeret, og der findes ingen umiddelbare planer for deponering i medlemsstaterne. I mellemtiden øges mængden af dette materiale fortsat.

I Kommissionens grønbog²² om energiforsyningssikkerheden i fremtiden i Den Europæiske Union (EU) blev behovet for at finde acceptable løsninger på forvaltningen af radioaktivt affald udpeget som det væsentligste spørgsmål inden for anvendelsen af nuklear energi. Det blev også understreget, at der er behov for den størst mulige åbenhed i udpegelsen af løsninger, og at yderligere forskning er et centralt element i løsningen af udestående tekniske problemer og i bestræbelserne på at øge befolkningens og politikernes tillid til løsningerne. En nyere EU-dækkende opinionsundersøgelse²³ har bekræftet betydningen af spørgsmålet om det radioaktive affald i befolkningens øjne.

Uanset hvilke strategier for energiproduktion, der indføres i fremtiden, skal det eksisterende affald behandles på en måde, så de grundlæggende principper om menneskers sundhed og miljøet respekteres. Der må meget snart skrides til handling for at sikre, at ansvaret for og byrden ved at skulle forvalte stadig voksende mængder brugt brændsel og affald i midlertidige lagre ikke pålægges de kommende generationer.

De fleste medlemsstaters og kandidatlandes nuværende politikker behandler ikke disse spørgsmål i tilstrækkelig grad.

2. SITUATIONEN I EU-MEDLEMSSTATERNE OG I KANDIDATLANDENE

Alle medlemsstaterne og kandidatlandene producerer radioaktivt affald. Det radioaktive affald opstår hovedsageligt i forbindelse med følgende aktiviteter:

- elproduktion i kernekraftværker og herunder aktiviteterne i brændselskredsløbets slutfase og nedlukning af kernekraftværker
- driften af forskningsreaktorer

²² KOM(2000) 769 af 29. november 2000 - "På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerhed", Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 2001, ISBN 92-894-0738-7.

²³ Eurobarometer nr. 56, 2001 - Europeans and Radioactive Waste (http://europa.eu.int/comm/energy/nuclear/pdf/eb56_radwaste_en.pdf).

- anvendelsen af stråling og radioaktive stoffer inden for lægevidenskab, landbrug, industri og forskning
- behandling af stoffer, som indeholder naturlige radionukleider.

Situationen i Den Europæiske Union

Der produceres hvert år cirka 40 000 m³ affald i EU som helhed, og hovedparten stammer fra aktiviteter i forbindelse med elproduktion i kernekraftværker²⁴.

Selv om mindre farligt affald kan bortskaffes med en afprøvet teknologi²⁵, praktiseres denne kun i fem medlemsstater, som råder over nukleare programmer (Det Forenede Kongerige, Finland, Frankrig, Spanien og Sverige). Tyskland har tidligere anvendt deponering, men hverken Belgien eller Nederlandene har opbygget deponeringsmuligheder for denne affaldskategori, og begge lande oplagrer på nuværende tidspunkt deres affald på centrale, nationale lagre. En tilsvarende midlertidig oplagring på ubestemt tid praktiseres i medlemsstater uden programmer for nuklear energi.

Det mere farlige affald²⁶ oplagres i anlæg på eller nær jordoverfladen i afventning af en mere permanent løsning. Intet land i verden har endnu deponeret dette affald, og der er stor forskel på, hvor langt de forskellige lande er nået i den retning. I EU er Finland og Sverige uden tvivl længst fremme; de har længe haft programmer med henblik på at udvikle endelig deponering i undergrunden. Visse medlemsstater reevaluerer alle deres alternativer og de beslutningsprocesser, som er forbundet hermed. Andre fører en mere afventende politik.

Situationen i kandidatlandene

I løbet af det seneste årti er forvaltningen af brugt brændsel i de kandidatlande, der besidder russisk byggede kernekraftværker og forskningsreaktorer, blevet et afgørende spørgsmål, fordi det ikke længere er muligt at sende det brugte brændsel til oparbejdning eller oplagring i Rusland på de samme vilkår. Disse lande har i al hast måttet opføre midlertidige opbevaringsanlæg til deres brugte brændsel. Der er kun sket få eller ingen fremskridt med hensyn til gennemførelsen af programmer til forvaltning af brugt brændsel på lang sigt og endelig deponering af dette brugte brændsel.

²⁴ Der findes mere udførlige oplysninger om affaldsproduktionen i EU i den kilde, der nævnes i fodnote 11.

²⁵ Se Kommissionens henstilling af 15. september 1999 om et klassificeringssystem for fast radioaktivt affald (SEK(1999) 1302 endelig, 99/669/EF, Euratom). De mindre farlige affaldskategorier klassificeres almindeligvis som "lav- og mellemaktivt radioaktivt affald". Dette kan normalt bortskaffes i deponier på eller nær jordoverfladen. Efter nedlukning af lokaliteten opretholdes en regulerende (eller institutionel) kontrol normalt i cirka 300 år for at afskærme affaldet fra menneskers aktivitet, så længe strålingsrisikoen består.

²⁶ Se også fodnote 4. Det farligste affald klassificeres som "højaktivt og langlivet radioaktivt affald". Brugt nukleart brændsel kan forarbejdes med henblik på at fjerne affaldsstoffer og genvinde det ubrugte uran og plutonium til nyt nukleart brændsel. Denne proces kaldes almindeligvis "oparbejdning". Det højaktive affald smeltes normalt ind i glas ("forglasning") for at gøre det egnet til langtidsoplagring og i sidste ende deponering. Dette forglassede affald eller selve det brugte brændsel, hvis det ikke oparbejdes, betragtes som højaktivt radioaktivt affald. Denne type affald forbliver farligt i årtusinder.

Hvad angår mindre farligt driftsaffald fra kernekraftværker, er det alene Den Tjekkiske Republik og Den Slovakiske Republik, som råder over operationelle endelige deponeringslokaliteter. Flere lande råder over depoter af den russiske type til institutionelt radioaktivt affald, (dvs. som ikke stammer fra det nukleare brændselskredsløb). Men disse anlæg opfylder imidlertid ikke de gældende sikkerhedsnormer. Dette affald skal muligvis i nogle tilfælde genvindes og deponeres andetsteds.

3. IGANGVÆRENDE FORANSTALTNINGER I EU OG INTERNATIONALT

De grundlæggende principper for forvaltning af alle former for farligt affald består i at garantere et højt sikkerhedsniveau for befolkningen og arbejdstagere og et højt miljøbeskyttelsesniveau. For brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald skal disse forvaltningsprincipper sikre, at personer, samfundet og miljøet beskyttes mod skadelige virkninger af ioniserende stråling.

I de seneste år har disse principper også befundet sig i centrum af EU's foranstaltninger - både hvad angår forskningsindsatsen og de politiske og lovgivningsmæssige initiativer.

De grundlæggende normer for beskyttelse af befolkningen og arbejdstagere mod farer ved ioniserende stråling underbygger harmoniseringen af de grundlæggende principper, og normerne garanterer et fælles og internationalt godkendt beskyttelsesniveau mod radioaktiv stråling i hele EU. Den nyeste revision af de grundlæggende sikkerhedsnormer stammer fra 1996²⁷, og den er gennemført i national ret den 13. maj 2000. Endvidere er der i Euratom-traktatens afsnit II, kapitel 3, fastsat et fællesskabssystem til overvågning af og kontrol med international overførsel af radioaktivt affald²⁸. I EF-traktatens miljøafsnit er direktivet om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer^{29,30}, ligeledes af stor betydning for sektoren radioaktivt affald.

Den valgte fremgangsmåde i Fællesskabets handlingsplan³¹ og den tilknyttede strategi er at tilskynde til harmonisering og samarbejde blandt medlemsstaterne for at sikre et ensartet og acceptabelt sikkerhedsniveau i hele EU. Den nyeste rapport om situationen for forvaltningen af radioaktivt affald i EU blev offentliggjort i 1999³². Kommissionen har ligeledes for nylig offentliggjort en tilsvarende rapport om kandidatlandene³³.

²⁷ Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13.5.1996.

²⁸ Rådets direktiv 92/3/Euratom af 3. februar 1992.

²⁹ Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985.

³⁰ Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997.

³¹ Rådets resolution (92/C 158/02) af 15. juni 1992 om fornyelse af Fællesskabets handlingsplan for radioaktivt affald.

³² Meddelelse fra Kommissionen til Rådet "Meddelelse og fjerde rapport fra Kommissionen om den nuværende situation og udsigterne for forvaltningen af radioaktivt affald i Den Europæiske Union" KOM(1998) 799 endelig af 11.1.1999.

³³ "Radioactive Waste Management in the Central and East European Countries", EUR19154, Europa-Kommissionens rapport, juli 1999, ISBN 92-828-7760-4.

Forvaltningen af radioaktivt affald var og er et af hovedemnerne i Euratom-rammeprogrammerne. Et centralt emne er støtten til den forskning, der udføres i underjordiske forskningsanlæg, som kan tilvejebringe den nødvendige viden om processer og data for at bekræfte, at det er muligt at udnytte depoter i undergrunden i fremtiden. De avancerede teknikker til den kemiske og nukleare separation såvel som til minimeringen af langlivet affald (benævnes almindeligvis under ét "separation/transmutation") er ligeledes betydningsfulde forskningsområder.

Der findes ligeledes en række internationale konventioner, som spiller en væsentlig rolle i forbindelse med etableringen af en praksis og fælles sikkerhedsniveauer på den internationale arena. Den væsentligste af disse er den fælles konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald³⁴, i det følgende benævnt den fælles konvention, som blev åbnet for undertegnelse af Den internationale Atomenergiorganisation (IAEA) den 29. september 1997, og som trådte i kraft den 18. juni 2001. Kommissionen har på nuværende tidspunkt fremsat et forslag om, at EU og EURATOM skal tiltræde denne konvention³⁵. Endvidere udarbejder IAEA for tiden sikkerhedsdokumentation for forvaltning af radioaktivt affald, og herunder henstillinger til sikker deponering af alle kategorier af radioaktivt affald.

4. BEHOV FOR YDERLIGERE TILTAG

Skønt betydelige mængder³⁶ (omkring 2 000 000 m³) af de mindst farlige kategorier af radioaktivt affald tidligere er blevet deponeret i EU, er det ikke alle lande, der på nuværende tidspunkt har adgang til deponeringsanlæg. Dette affald, som står for betydeligt større affaldsmængder end de mere farlige kategorier, udgør ingen større teknisk udfordring med hensyn til bortskaffelsen, men der kræves dog en grundig overvågning, så længe affaldet oplagres midlertidigt.

For så vidt angår det mere farlige affald, hersker der bred international enighed blandt tekniske eksperter om, at deponering dybt nede i en geologisk stabil undergrund er det sikreste forvaltningsalternativ. Med multiple barrieresystemer og et passende valg af klippeformationer til deponeringen³⁷ kan dette affald isoleres i en ekstremt lang periode, så det sikres, at eventuelle udslip af residualradioaktivitet først forekommer efter årtusinder og i ubetydelige koncentrationsniveauer i forhold til baggrundsstrålingen.

Talrige undersøgelser har bekræftet, at de løsningsmuligheder, der overvejes i dag, vil kunne sikre den nødvendige isolering af affaldet i et meget langt tidsrum. En sådan deponeringsstrategi i stor dybde mindsker risikoen for menneskelige fejl; den er i det væsentlige passiv og permanent, og den kræver ikke yderligere menneskelig indgriben eller institutionel kontrol.

³⁴ Teksten er gengivet i IAEA's dokument - INFCIRC/546 (af 24. december 1997).

³⁵ KOM(2001) 520 endelig af 15.10.2001.

³⁶ Der findes mere udførlige oplysninger om affaldsproduktionen i EU i den kilde, der nævnes i fodnote 11.

³⁷ Egnede klippeformationer kan bestå af krystalinske eller vulkanske bjergarter samt ler- eller saltformationer.

Forsinkelserne i en række medlemsstater med hensyn til udpegelsen og godkendelsen af egnede lokaliteter - navnlig dybtliggende geologiske depoter - giver dog anledning til bekymring. I mellemtiden øges mængderne af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, der oplagres i midlertidige lagre på eller nær jordoverfladen. Disse overfladebaserede anlæg forudsætter aktive foranstaltninger som f.eks. kontrol og vedligeholdelse for at sikre et højt sikkerheds- og miljøbeskyttelsesniveau. Dette er en uacceptabel byrde at pålægge kommende generationer, som ikke vil drage fordel af den el, der blev genereret samtidig med affaldet. Desuden nødvendiggør begivenhederne den 11. september 2001 og disse overfladeanlægs sårbarhed over for et terrorangreb, at der hurtigt skrides til handling.

Forskning og teknologisk udvikling (FTU) på væsentlige områder skal videreføres for til fulde at undersøge individuelle lokaliteter og forstå de relevante geologiske, geokemiske og hydrogeologiske processer samt de konstruerede barrieresystemers egnethed på lang sigt i deponeringsmiljøet.

En endelig deponering i dybtliggende geologiske formationer vil kunne isolere det radioaktive affald fra mennesker og miljøet i et meget langt tidsrum. Denne deponering vil blive nødvendig for et ret stort antal eksisterende affaldstyper og andre typer, som vil blive genereret i fremtiden. Det er den bedste løsning, der findes, på problemet med forvaltning på lang sigt af mange af de farligste affaldstyper. Det er imidlertid vigtigt, at ibrugtagningen af geologiske depoter ikke betragtes som den endelige løsning på forvaltningen af radioaktivt affald. Det er dermed afgørende, at fremskridt i forbindelse med opbevaringen i dybtliggende geologiske formationer ikke medfører en mindselse af FTU-programmer på de andre områder af forvaltning af radioaktivt affald som f.eks. de nye teknologier til nedbringelse af affaldsmængderne, som eventuelt kunne skabe nye muligheder.

De finansielle forpligtelser bør bibeholdes og endog forøges i visse medlemsstater, og der er behov for mere effektivt samarbejde mellem disse individuelle programmer i erkendelse af, at fremskridt på dette område er af betydning for EU som helhed. Med en ramme for bedre samarbejde og samordning på området vil den samlede lønsomhed blive forbedret i lighed med den altafgørende troværdighed og offentlige accept af FTU-arbejdet som helhed.

Selv om Fællesskabets rammeprogram fortsat vil spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme forskning på området, er dette sandsynligvis ikke i sig selv tilstrækkeligt til at garantere et vellykket resultat. Flere medlemsstater har egne FTU-programmer, der finansieres enten med statsbudgetterne eller af den nukleare sektor. Det står dog på nuværende tidspunkt ikke klart, at disse individuelle, nationale programmer er tilstrækkelige til at løse de udestående problemer. Sandsynligvis skal budgettet forhøjes betydeligt. Kommissionen vil fortsat tilskynde til samarbejde mellem medlemsstaterne på fælles områder inden for forskningen og den teknologiske udvikling. Kommissionen har desuden til hensigt at stille forslag til Rådet om i henhold til Euratom-traktatens afsnit II, kapitel 5, at oprette et fællesforetagende, der får til opgave at forvalte disse midler og tilrettelægge forskningen. Industrien og medlemsstaterne vil deltage på frivillig basis i dette fællesforetagende, som vil forene midler fra det fælles forskningscenter, medlemsstaterne og virksomhederne.

5. KONKLUSION

En yderligere forsinkelse af beslutningen om at anlægge depoter til deponering af radioaktivt affald er ikke forsvarlig. Der er tværtimod et solidt etisk, miljømæssigt og sikkerhedsmæssigt grundlag for hurtigt at udvikle sådanne anlæg. Vi bør undgå enhver forsinkelse, der kunne opfattes, som om vi overlader ansvaret for at bortskaffe vores affald til kommende generationer, især hvis denne forsinkelse, hvilket navnlig gælder det farligste affald, også øger den potentielle risiko for ulykker og terrorangreb.

Derfor bør medlemsstaterne opstille egnede strategier og forberede detaljerede programmer for forvaltningen på lang sigt af alle typer af affald på deres territorium. Skønt EU som helhed bør opretholde sin kapacitet til at oplagre affaldet, bør disse programmer lægge hovedvægten på at anlægge depoter til endelig deponering af radioaktivt affald. En åben og hensigtsmæssig borgeroplysning og alles deltagelse under overholdelse af "forureneren betaler"-princippet er afgørende aspekter af disse programmer.

Medlemsstaterne bør tilse, at det nødvendige FTU-arbejde udføres, således at fristerne for gennemførelsen af deres programmer overholdes. Med henblik på en øget anvendelse af nuklear energi ville det også være nyttigt at udforske nye teknologier til nedbringelse af affaldsmængden, som kunne tages i anvendelse i fremtiden.

Medlemsstaterne skal afgjort tilstræbe selvstændighed i forvaltningen af deres eget radioaktive affald, men samarbejdet mellem medlemsstaterne bør også øges, især når dette bidrager til et højt niveau for nuklear sikkerhed og miljøbeskyttelse. En fremgangsmåde, hvor to eller flere lande inddrages, kunne også indebære fordele, navnlig for lande uden nukleart program, eller hvor det nukleare program er begrænset, i det omfang at den tilvejebringer en mere sikker og mindre bekostelig løsning for de implicerede parter. Dog bør ingen medlemsstat være forpligtet til at importere radioaktivt affald fra andre medlemsstater.

6. DIREKTIVFORSLAGETS BESTEMMELSER

Præambel

Euratom-traktaten, særlig artikel 31 og 32, danner retsgrundlag for dette forslag.

Ifølge Euratom-traktatens artikel 2, litra b), skal Fællesskabet "indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse". Euratom-traktatens artikel 31 indeholder proceduren for at fastsætte normerne, og de revideres eller kompletteres i henhold til artikel 32.

Gyldigheden af dette retsgrundlag er styrket som følge af Domstolens nyere retspraksis (Sag C-29/99 af 10. december 2002) vedrørende Fællesskabets kompetence på området nuklear sikkerhed, hvorefter det fremgår, at "der ikke med henblik på fastlæggelsen af Fællesskabets beføjelser skal foretages en kunstig sondring mellem beskyttelsen af befolkningens sundhed og sikkerheden for kilderne til ioniserende stråling". I forbindelse med dette forslag omfatter sådanne kilder alt radioaktivt affald og brugt brændsel.

Mål og anvendelsesområde (artikel 1)

Målet med direktivet er at bidrage til at etablere bedste praksis i forbindelse med forvaltning af brugt nukleart brændsel i medlemsstaterne ud fra de grundlæggende principper om:

- beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet nu og i fremtiden (punkt 1 a.)
- nuklear sikkerhed og miljøbeskyttelse ved at anvende forebyggende foranstaltninger (punkt 1 b.)
- borgeroplysning, -dialog og, når dette er relevant, -inddragelse i beslutningstagningen som et væsentligt aspekt af forvaltningen af sektoren for radioaktivt affald (punkt 1 c.).

De generelle kravs specifikke karakter præciseres i artikel 3. De mere specifikke krav vedrørende radioaktivt affald fremlægges i artikel 4 og 5.

Medlemsstaterne og kandidatlandene har forskellige politikker for brugt nukleart brændsel. Nogle betragter det som affald, andre opfatter det som en ressource, hvorfra der kan udvindes værdifulde mængder fissile råmaterialer, og en tredje gruppe har endnu ikke opstillet deres politik. I anerkendelse af disse forskelle er det ikke alt brugt nukleart brændsel, der omtales som affald i dette direktiv. Bestemmelserne i direktivet finder dog både anvendelse på materialer, der er erklæret for affald, og på alt brugt nukleart brændsel, som er genereret i EU-medlemsstaterne. Uanset hvilken politik medlemsstaterne vælger at føre med hensyn til brugt brændsel, skal dette materiale underkastes en ensartet kontrol og overvågning i alle medlemsstaterne.

I overensstemmelse med den fælles konvention omhandler dette forslag radioaktivt affald i fast, flydende eller luftformig tilstand. Programmet til forvaltning af

radioaktivt affald, der er opstillet i forslagets artikel 4, omfatter ligeledes radioaktive udledninger. I modsætning til den definition, der anvendes i den fælles konvention, omfatter udtrykket deponering ifølge definitionen i dette forslag kun anbringelsen af fast eller solidificeret affald, herunder brugt brændsel, på et dertil beregnet anlæg.

I lighed med bestemmelserne i den fælles konvention er affald, som kun indeholder naturligt forekommende radioaktivt materiale, på tilsvarende måde undtaget fra anvendelsesområdet, medmindre dette affald også stammer fra det nukleare brændselskredsløb. Dette er ensbetydende med, at affald fra brydning og udvinding af uranmalm omfattes af direktivets bestemmelser, hvorimod radioaktivt affald fra eksempelvis olieudvinding er undtaget, medmindre det erklæres for radioaktivt affald af medlemsstaterne i overensstemmelse med afsnit VII, artikel 40 grundlæggende normer (direktiv 96/29 Euratom).

Definitioner (Artikel 2)

Terminologien i dette direktiv er så vidt muligt ensrettet med terminologien i den internationale fælles konvention (dog bør den særlige henvisning vedrørende deponering i afsnit 6.4 bemærkes).

Generelle krav til forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald (artikel 3)

Listen over generelle krav rummer de foranstaltninger, som medlemsstaterne skal træffe for at opfylde målene i direktivets artikel 1.

Disse foranstaltninger kan anses for at være den bedste internationale praksis inden for forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, og de omfatter aspekter som befolkningens sundhed, miljøbeskyttelse, nuklear sikkerhed, finansiering og forvaltning. Sådanne foranstaltninger er allerede en del af den nuværende politik i mange medlemsstater.

Program for forvaltning af radioaktivt affald (artikel 4)

Dette program er rettet mod kilden til problemerne med forvaltningen af eksisterende og fremtidige lagre af radioaktivt affald i EU, og herunder brugt nukleart brændsel, medmindre det skal oparbejdes. Alle medlemsstater vil blive forpligtet til at definere et langsigtet forvaltningsprogram for dette materiale, og programmet skal overholde de grundlæggende og internationalt anerkendte principper for forvaltning af affald. På linje med argumenterne i ovenstående afsnit 4 skal dette program orienteres mod deponering af affald, når dette er muligt. En langsigtet, tidsubestemt opbevaring på eller nær jordoverfladen af det mest farlige affald i anlæg, som kræver vedvarende aktive foranstaltninger, bl.a. regelmæssig vedligeholdelse, kontinuerlig kontrol og overvågning, betragtes ikke som miljømæssigt levedygtig, og den efterlader en uacceptabel byrde til de kommende generationer. I artiklen fastsættes frister for, hvornår de nationale regeludstedende myndigheder bør udstede tilladelser til at anlægge eventuelle nye depoter og i givet fald til at påbegynde driften af disse. I erkendelse af, at det er meget mere tidskrævende at undersøge lokaliteter med henblik på deponering i undergrunden, er fristen for at påbegynde driften af geologiske depoter længere end for overfladebaserede anlæg. Fristerne, der foreslås i denne artikel, er fastsat på grundlag af den nuværende situation i medlemsstaterne, men også under hensyntagen til behovet for handling. Alle disse frister må tages med

forbehold af Rådets gennemgang og revision af Kommissionens forslag. I direktivets bilag findes yderligere oplysninger om de skridt, der normalt må tages i forbindelse med anlægget af nye deponeringsanlæg.

I nogle lande er depoterne til deponering af brugt brændsel og radioaktivt affald udformet på en sådan måde, at anlægget let kan bringes tilbage i sin oprindelige tilstand og materialerne vil kunne behandles yderligere, hvis dette skulle vise sig muligt og fordelagtigt. En af fordelene ved en deponeringsmetode, der består i at koncentrere og indeslutte materialet i forhold til en metode, der består i at fortynde og sprede den, ligger i, at affaldet forbliver indesluttet i en lang tidsperiode, hvor affaldscontainerne vil kunne hentes op igen, skønt udgifterne til en sådan operation utvivlsomt vil være høje.

Bestemmelserne i denne artikel og rapporteringsbestemmelserne i artikel 7 berører også andre problemstillinger, der er udpeget i Kommissionens grønbog, vedrørende behovet for større åbenhed i behandlingen af disse emner.

Der henvises udtrykkeligt til eksport af affald i artiklen. Det erkendes, at for visse medlemsstater med meget begrænsede lagre af affald udgør eksport til andre lande sandsynligvis det mest fornuftige alternativ set ud fra et miljømæssigt, sikkerhedsmæssigt og økonomisk synspunkt. Disse overførsler kan dog kun godkendes, såfremt de meget strenge betingelser i artiklen opfyldes. Disse betingelser indeholder begrænsninger og kriterier for eksport af radioaktivt affald til tredjelande, som er omfattet af direktiv 92/3 (Euratom). Med forslaget tilstræbes det ikke at begrænse et lands ret til selv at varetage alle aspekter af dets forvaltning af affald, men der tilskyndes til at dele faciliteter og tjenester, når dette er muligt.

Forskning og teknologisk udvikling inden for forvaltning af radioaktivt affald (artikel 5)

Der kræves specialiseret og dybdeborende forskning og teknologisk udvikling (FTU) dels for i rette tid at gennemføre programmet for forvaltning af radioaktivt affald og dels for at opfylde det generelle mål, der efterstræbes med den foreslåede lovgivning.

Det påhviler medlemsstaterne at sikre en tilstrækkelig finansiering af FTU. Under overholdelse af "forureneren betaler"-princippet kan disse midler tilvejebringes ved at pålægge en afgift på produktionen af elektricitet fra nuklear energi så det sikres, at finansieringen er proportional med elproduktionen fra nuklear energi. I lyset af medlemsstaternes eksisterende finansieringsniveauer, sandsynligheden for, at disse midler kan dække behovet, og status over udviklingen i de forskellige sektorer for forvaltning af radioaktivt affald skønnes det, at 0,5 mio. EUR pr. TWh el fra kernekraftværker vil være tilstrækkelig til at finansiere den nødvendige FTU. Dette finansieringsniveau mindskes sandsynligvis fremover efterhånden, som landene begynder at udnytte deponeringsmulighederne. I betragtning af FTU-aktiviteternes betydning og for at opnå det bedst mulige samarbejde mellem og den bedst mulige koordinering af aktiviteterne i medlemsstaterne, vil Kommissionen tilskynde til, at medlemsstaterne samarbejder på områder af fælles interesse inden for forskning og teknologisk udvikling i overensstemmelse med bestemmelserne i traktatens afsnit II, kapitel 1. Til dette formål vil specifikke opgaver kunne overlades til et eller flere fællesforetagender, der oprettes i henhold til traktatens afsnit II, kapitel 5. Disse fællesforetagender vil få ansvaret for gennemførelsen af FTU på områder af fælles interesse.

Investeringer (artikel 6)

Bestemmelserne i Euratom-traktatens afsnit II, kapitel 4, finder uindskrænket anvendelse i forbindelse med investeringer i forvaltningen af radioaktivt affald. Det står i den sammenhæng klart, at yderligere udvikling i den nukleare sektor kun kan støttes, hvis der sker fremskridt mod gennemførelsen af et program for langsigtet forvaltning af alt brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.

Rapportering (artikel 7)

Rapporteringskravene vil erstatte kravene i punkt 1 i Fællesskabets handlingsplan, og de vil fuldt og helt inddrage drøftelserne inden for den fælles konvention. Information om FTU-aktiviteter er et væsentligt aspekt af denne rapportering. Euratom-traktatens artikel 5 giver medlemsstaterne mulighed for at underrette Kommissionen om de pågældende forskningsaktiviteter.

Gennemførelse (artikel 8)

I lyset af behovet for at skabe fremskridt hurtigt bør gennemførelsen finde sted snarest muligt. Den 1.5.2004 kunne foreslås som frist.

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV (Euratom)

om forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, særlig artikel 31 og 32,

under henvisning til Kommissionens forslag³⁸, der er udarbejdet efter høring af en gruppe personer, der er udnævnt af Det Videnskabelige og Tekniske Udvalg blandt medlemsstaternes videnskabelige eksperter, jf. artikel 31 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, og efter at have indhentet udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg³⁹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet⁴⁰, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I traktatens artikel 30 stilles der krav om, at der i Fællesskabet indføres grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling.
- (2) I Rådets direktiv 96/29/Euratom⁴¹ er der fastsat grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling.
- (3) Ved Rådets direktiv 92/3/Euratom⁴² er der indført en ordning med overvågning af og kontrol med overførsel af radioaktivt affald mellem medlemsstaterne samt ind i og ud af Fællesskabet, som bl.a. omfatter en obligatorisk og fælles anmeldelsesprocedure for forsendelse af sådant affald, samt strenge begrænsninger og kriterier for de tredjelande, som radioaktivt affald kan eksporteres til.
- (4) Ifølge Rådets direktiv 85/337/EØF⁴³ om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, herunder bestemmelser om deponering og oplagring på lang sigt af radioaktivt affald er medlemsstaterne forpligtet til at "træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan få væsentlig indvirkning på miljøet, underlægges et krav om tilladelse og en vurdering af denne indvirkning, inden der gives tilladelse".

³⁸ EFT C [...] af [...], s. [...].

³⁹ EFT C [...] af [...], s. [...].

⁴⁰ EFT C [...] af [...], s. [...].

⁴¹ EFT L 159 af 29.6.1996, s. 1.

⁴² EFT L 35 af 12.2.1992, s. 24.

⁴³ EFT L 175 af 5.7.1985, s. 40, ændret ved direktiv 97/11/EF, EFT L 73 af 14.3.1997, s. 5.

- (5) Den gældende fællesskabslovgivning indeholder ikke specifikke regler, som kan sikre, at brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald altid forvaltes sikkert på en effektiv og konsistent måde i hele EU, og de eksisterende fællesskabsregler bør derfor suppleres.
- (6) I Kommissionens grønbog⁴⁴ "På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed" understreges det, at der må findes en tilfredsstillende løsning på problemet med radioaktivt affald med den størst mulige åbenhed.
- (7) I Kommissionens endelige rapport om grønbogen⁴⁵ understreges det, at der hurtigt kan gøres fremskridt mod varige løsninger i forbindelse med forvaltningen af radioaktivt affald ved at fastsætte præcise frister på fællesskabsplan for indførelsen af mere effektive deponeringssystemer for radioaktivt affald på nationalt niveau.
- (8) Den internationale fælles konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald, der trådte i kraft den 18. juni 2001, har til formål at nå og bevare et højt sikkerhedsniveau i hele verden inden for håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald ved at styrke nationale foranstaltninger og internationalt samarbejde.
- (9) Produktionen af nuklear energi genererer brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.
- (10) Radioaktivt affald generes også ved brug af radionukleider inden for medicin, forskning og industri.
- (11) Udledninger af radionukleider fra brugt brændsel og radioaktivt affald kan få grænseoverskridende følger.
- (12) Hver medlemsstat bærer ansvaret for forvaltningen af alt brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på dets territorium.
- (13) Forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald kunne gøres mere sikker med øget samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne.
- (14) Rådet opfordrede i sin resolution af 15. juni 1992⁴⁶ Kommissionen til at udarbejde en fælles fremgangsmåde og til sammen med medlemsstaterne at arbejde hen imod en harmonisering af forvaltningsstrategier og -praksis inden for radioaktivt affald på fællesskabsplan, hvor det er muligt.
- (15) Der hersker meget bred enighed blandt tekniske eksperter om, at geologisk deponering med den nuværende viden er den mest egnede metode til at forvalte de farligste former for fast eller solidificeret radioaktivt affald på lang sigt.
- (16) Med en fastlæggelse af frister på fællesskabsplan for gennemførelsen af egnede systemer til endelig deponering kan det undgås at pålægge de kommende generationer en unødvendig byrde og samtidig både nu og fremover opfylde de grundlæggende principper for strålebeskyttelse, der er nedfældet i afsnit I, i direktiv 96/29/Euratom.
- (17) Hvad angår forskning og teknologisk udvikling inden for de forskellige former for radioaktivt affald, bl.a. minimering, står mange medlemsstater over for de samme

⁴⁴ KOM(2000) 769.

⁴⁵ KOM(2002) 321 endelig.

⁴⁶ EFT C 158 af 25.6.1992, s. 3.

problemer, som med fordel kan søges løst på fællesskabsplan på en måde, som supplerer den forskning og udvikling, der samordnes via Fællesskabets rammeprogrammer.

- (18) Med henblik på at lette forskningen og den teknologiske udvikling inden for forvaltning af radioaktivt affald tilskynder Kommissionen til samfinansiering mellem medlemsstaterne, og i den forbindelse er det hensigtsmæssigt at overveje muligheden af at overlade denne forskning og udvikling på områder af fælles interesse til fællesforetagender.
- (19) Anvendelsen af direktivet bør overvåges på grundlag af rapporter, der regelmæssigt udarbejdes af medlemsstaterne -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Mål og anvendelsesområde

1. I dette direktiv fastsættes krav til sikker forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald for at:
 - a. sikre, at alt brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald forvaltes på en sikker måde, så arbejdstagere, befolkningen og miljøet beskyttes i tilstrækkelig grad mod skadelige virkninger af ioniserende stråling, både nu og i fremtiden
 - b. nå og bevare et højt sikkerhedsniveau inden for forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald for at beskytte befolkningens sundhed og miljøet ved at træffe alle nødvendige foranstaltninger af forsigtighedshensyn og forebyggende foranstaltninger med henblik på at sikre, at disse tilstrækkelige beskyttelsesniveauer nås i hele Fællesskabet på en konsistent og effektiv måde
 - c. gøre oplysningen af borgerne mere effektiv og, når dette er relevant, inddrage dem i sager for at sikre den krævede åbenhed i de relevante beslutningstagningsprocesser.
2. Dette direktiv finder anvendelse på alle faser af forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.

Direktivet finder ikke anvendelse på affald, som kun indeholder naturligt forekommende radioaktivt materiale, der ikke stammer fra det nukleare brændselskredsløb, medmindre en medlemsstat erklærer det for radioaktivt affald i dette direktivs forstand.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1. "Nedlukning", alle foranstaltninger, som fører til, at et nukleart anlæg, dog ikke et deponeringsanlæg, kan frigives fra lovfæstet kontrol; disse foranstaltninger omfatter dekontaminerings- og afmonteringsprocesserne;

2. "*udledninger*", lovlig, planlagt og kontrolleret direkte afgivelse til omgivelserne af flydende eller luftformigt radioaktivt materiale, der opstår på kontrollerede nukleare anlæg under normal drift inden for grænser, som kontrolmyndigheden har godkendt;
3. "*deponering*", anbringelse af fast eller solidificeret radioaktivt affald, herunder brugt brændsel, på et dertil beregnet anlæg uden tanke på generhvervelse;
4. "*geologisk deponering*", deponering i et geologisk depot;
5. "*geologisk depot*", et deponeringsanlæg for radioaktivt affald opført i et geologisk stabilt lag og i en sådan dybde, at der i hele den periode, hvor affaldet er farligt ud fra et radiologisk synspunkt, kan ses bort fra erosionen af stedet fra naturlige processer som vejrforhold og isdannelse, og sandsynligheden for menneskelig indgriben er minimeret, selv om den institutionelle kontrol ikke længere foretages;
6. "*ioniserende stråling*", overførslen af energi i partikelform eller elektromagnetiske bølger med bølgelængde mindre end 100 nanometer eller med frekvens over 3×10^{15} Hz, der direkte eller indirekte kan producere ioner;
7. "*nukleart anlæg*", et anlæg og det dertil hørende område med bygninger og udstyr, hvor der fremstilles, forarbejdes, anvendes, behandles, oplagres eller deponeres radioaktivt materiale i et sådant omfang, at det er nødvendigt at træffe sikkerhedsforanstaltninger;
8. "*nukleart brændselskredsløb*", alle faser i kredsløbet produktion, anvendelse og behandling af det brændsel, der anvendes i nukleare reaktorer, og herunder udvinding, konvertering, berigelse, brændstofproduktion, energiproduktion, midlertidig opbevaring af brugt brændsel og/eller oparbejdning efterfulgt af genanvendelse af fissile råmaterialer og midlertidig opbevaring af forglasset radioaktivt affald og andet affald, konditionering og indkapsling af brugt brændsel og/eller andet radioaktivt affald og afsluttende deponering;
9. "*radioaktivt affald*", luftformigt, flydende eller fast radioaktivt materiale, som medlemsstaten eller en fysisk eller juridisk person, hvis afgørelse accepteres af medlemsstaten, ikke finder yderligere anvendelse for, og som i sin egenskab af radioaktivt affald kontrolleres af en kontrolmyndighed efter medlemsstatens love og bestemmelser⁴⁷; De forskellige kategorier af fast radioaktivt affald, som benyttes med henblik på opstilling af rapporter, belyses i Kommissionens henstilling af 15. september 1999 om et klassificeringssystem for fast radioaktivt affald, SEK(1999) 1302 endelig, 1999/669/EF, Euratom;
10. "*forvaltning af radioaktivt affald*", alle aktiviteter, herunder nedlukningsaktiviteter, i forbindelse med håndtering, forbehandling, behandling, emballering, oplagring eller deponering af radioaktivt affald, dog ikke dets bortførsel; udledninger kan også være omfattet;
11. "*kontrolmyndighed*", et eller flere organer, som af medlemsstaten har fået juridisk myndighed til at tage sig af behandlingen af brugt brændsel eller radioaktivt affald, herunder udstedelse af tilladelser;

⁴⁷ EFT L 265 af 13.10.1999, s. 37.

12. "*oparbejdning*", en proces eller aktivitet, hvis formål er at udvinde nukleart materiale af brugt brændsel med henblik på fornyet anvendelse;
13. "*forsendelse*", alle tiltag, som er nødvendige for at transportere det radioaktive affald fra oprindelses- til bestemmelsesstedet og herunder transport, læsning og aflæsning med sigte på deponering eller opbevaring;
14. "*brugt (nukleart) brændsel*", nukleart brændsel, som er blevet bestrålet i en reaktorkerne og permanent fjernet fra denne;
15. "*oplagring*", opbevaring af brugt nukleart brændsel eller radioaktivt affald på et anlæg, der sørger for dets indeslutning, med henblik på senere udtagning.

Artikel 3

Generelle krav til forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

1. Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald forvaltes på en sådan måde, at mennesker, samfundet og miljøet beskyttes tilstrækkeligt mod strålingsfaren.
2. Medlemsstaterne skal sikre, at der produceres mindst muligt radioaktivt affald.
3. Medlemsstaterne træffer alle nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger samt andre skridt, der er nødvendige med henblik på sikker forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.
4. Medlemsstaterne opretter eller udpeger hver især en regulerende organisme, som skal gennemføre de relevante love og bestemmelser, og som udstyres med tilstrækkelig myndighed og kompetence samt finansielle og menneskelige ressourcer til at kunne udføre de opgaver, den pålægges.
5. Medlemsstaterne skal sikre, at der stilles tilstrækkelige finansielle midler til rådighed for at støtte en sikker forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald og herunder aktiviteter i forbindelse med nedlukning, og at finansieringsordningerne overholder "forureneren betaler"-princippet.
6. Medlemsstaterne skal sikre, at oplysningen af borgerne er effektiv, og, når dette er relevant, inddrage dem i sager for at sikre åbenhed om emner vedrørende forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på deres territorium.

Artikel 4

Program for forvaltning af radioaktivt affald

1. Hver medlemsstat etablerer et klart defineret program for forvaltning af radioaktivt affald, som omfatter alt radioaktivt affald på dets territorium i alle faser af forvaltningen. Inden for rammerne af dette program omfatter radioaktivt affald også alt brugt nukleart brændsel, for hvilket der ikke er indgået kontrakt om oparbejdning, eller - for reaktorbrændsels vedkommende - tilbagetagelsesaftaler med produktionslandet.

2. Programmet skal navnlig omfatte alle aspekter af forvaltning og, for så vidt angår fast og solidificeret affald, deponering på lang sigt med en fast tidsplan for hvert trin i processen.
3. Når der ikke findes noget egnet alternativ til deponering, og en sådan deponeringsmulighed endnu ikke står til rådighed, skal medlemsstaterne indføre følgende punkter i deres programmer:
 - a. der skal gives tilladelse til at anlægge et eller flere egnede depoter senest i 2008; ved geologisk deponering af højaktivt og langlivet radioaktivt affald skal denne tilladelse være betinget af en yderligere periode med detaljerede undersøgelser af undergrunden;
 - b. kortlivet, lav- og mellemaktivt radioaktivt affald skal deponeres adskilt fra højaktivt og langlivet radioaktivt affald, og der skal gives driftstilladelse til deponeringsanlægget senest i 2013;
 - c. for højaktivt og langlivet radioaktivt affald, der skal deponeres i et geologisk depot, skal der gives driftstilladelse til deponeringsanlægget senest i 2018.
4. På grundlag af de rapporter, der regelmæssigt udarbejdes af medlemsstaterne og Kommissionen, jf. artikel 7, kan Rådet på Kommissionens forslag beslutte at ændre datoerne i stk. 3 for at forbedre den nukleare sikkerhed i EU.
5. I programmet skal der ofres særlig opmærksomhed på de generelle krav i artikel 3 og tages hensyn til de forskellige trin i deponeringsprocessen, der er beskrevet i bilaget til dette direktiv. I den sammenhæng betragtes en tidsubegrænset oplagring på eller nær jordoverfladen af brugt nukleart brændsel, som ikke skal oparbejdes, ikke som en acceptabel og levedygtig løsning på lang sigt.
6. Programmet kan omfatte overførsel af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald til en anden medlemsstat eller tredjeland på betingelse af, at overførslen opfylder den gældende EU-lovgivning, hovedsagelig direktiv 92/3/Euratom, og de internationale forpligtelser, at der er indgået en bindende kontrakt, at den kun må finde sted til stater med egnede anlæg, som opfylder normer og standarder, der er godkendt i oprindelseslandet, og såfremt overførslen omfatter materialer omfattet af traktatens artikel 197, at den er underlagt en passende sikkerhedskontrol.

Artikel 5

Forskning og teknologisk udvikling inden for forvaltning af radioaktivt affald

1. Programmet til forvaltning af radioaktivt affald, jf. artikel 4 i dette direktiv, tager forskningen og den teknologiske udvikling på området radioaktivt affald i betragtning.
2. På grundlag af de rapporter, der regelmæssigt udarbejdes af medlemsstaterne i medfør af direktivets artikel 7, udpeger Kommissionen de områder, hvor fælles forskning og teknologisk udvikling kunne samordnes på fællesskabsplan under hensyntagen til de aktiviteter, der er planlagt i forbindelse med de forsknings- og undervisningsprogrammer, der fastlægges i henhold til traktatens artikel 7.

3. Kommissionen tilskynder til samarbejde mellem medlemsstaterne på områder af fælles interesse inden for forskning og teknologisk udvikling i overensstemmelse med bestemmelserne i traktatens afsnit II, kapitel 1. Til dette formål vil specifikke opgaver kunne overlades til et eller flere fællesforetagender, der oprettes i henhold til traktatens afsnit II, kapitel 5.

Artikel 6

Investeringer

Under udøvelsen af de forpligtelser, der påhviler Kommissionen i medfør af traktaten, særlig kapitel 4 i afsnit II, tager Kommissionen hensyn til medlemsstaternes fremskridt mod opfyldelsen af de mål, der er opstillet i artikel 4 med henblik på at tillade et eller flere depoter for de forskellige former for radioaktivt affald.

Artikel 7

Rapporter

1. Hvert tredje år, og første gang et år efter datoen fastsat i artikel 8, stk. 1 forelægger hver medlemsstat Kommissionen en rapport om status for forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, der henhører under dens jurisdiktion, og om de fremskridt, som opnås i forbindelse med anvendelsen af dette direktiv, herunder i givet fald de oplysninger, der er henvist til i bilaget.
2. Rapporten indeholder i henhold til traktatens artikel 5 en beskrivelse af al forskning og teknologisk udvikling inden for forvaltningen af radioaktivt affald, som medlemsstaten gennemfører eller planlægger, herunder oplysninger om omkostninger, finansieringskilder samt forventet varighed og færdiggørelsesdato.
3. Kommissionen sammenfatter oplysningerne i disse rapporter i en statusrapport over forvaltningen af brugt brændsel og radioaktivt affald i Den Europæiske Union, som offentliggøres hvert tredje år.

Artikel 8

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv [inden den 1. maj 2004]. De underretter straks Kommissionen herom.
2. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.
3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 9

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 10

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...]

På Rådets vegne
Formand
[...]

BILAG

Deponering af radioaktivt affald

Det betragtes som nødvendigt og uundgåeligt, at der må anvendes en trinvis fremgangsmåde i forbindelse med udvikling, teknisk demonstration og gennemførelse af et deponeringssystem for radioaktivt affald.

De nyeste erfaringer viser, at en vellykket gennemførelse i det store og hele afhænger af, at beslutningsprocesserne er så gennemsikkelige og åbne som muligt. Derfor bør der fra begyndelsen og så tydeligt som muligt oplyses om alle skridt, der skal tages. Derudover må der fastsættes en gennemtænkt tidsplan for disse trin.

Placeringen af depotet er et centralt element i processen. Dette er et komplekst og kontroversielt emne, som kræver et meget detaljeret teknisk arbejde og omfattende drøftelser og høringer med en lang række interessenter og navnlig med lokalsamfundene.

Processen vil normalt indeholde følgende vigtige faser:

- valg af deponeringsprincipper og depotkoncept
- evaluering af udformning (alternative barrierematerialer og klippearter osv.)
- definition af kriterier for udformningen og sikkerhedskriterier for de valgte barrierer
- tilpasning af systemet til de potentielle lokaliteter, optimering af udformningen
- grundig undersøgelse på stedet af en eller flere potentielle lokaliteter
- tilladelse til at anlægge et depot på den udvalgte lokalitet (ved geologisk deponering vil tilladelsen sandsynligvis være betinget af en yderligere periode med flere detaljerede undersøgelser af undergrunden forud for konstruktionen og driften af et laboratorium i undergrunden)
- anlæg af depotet
- tilladelse til at sætte depotet i drift (muligvis som en pilotfacilitet i begyndelsen, hvis det drejer sig om geologisk deponering).

Afhængig af nationale love og bestemmelser kan der forekomme andre mellemliggende trin i processen. Det vil være særligt vigtigt at inddrage de lokale samfund i regionen omkring potentielle og udvalgte lokaliteter, og der må afsættes tilstrækkelig tid til en fuld høring og parternes deltagelse i beslutningsprocessen. Dertil kommer, at udvælgelsen af en lokalitet til højaktivt og langlivet radioaktivt affald normalt vil tage længere tid end til lav- og mellemaktivt, kortlivet radioaktivt affald, fordi der er behov for at undersøge et bredere spektrum af geologiske faktorer og barriereanlæg.

Af den grund er det indlysende, at der ikke findes noget optimalt tidsrum til at få afsluttet den ovennævnte proces. Medlemsstaterne skal alligevel fastsætte realistiske måldatoer for hver fase i processen.

De øvrige vigtige milepæle i processen er tilladelsen til at anlægge et depot og senere driftstilladelsen. Medlemsstaterne skal i den henseende sikre, at deres tidsplaner for forvaltning af radioaktivt affald og brugt brændsel, som ikke er omfattet af oparbejdningskontrakter, overholder tidsfristerne i dette direktivs artikel 4.

FINANSIERINGSOVERSIGT

Politikområde: Nuklear sikkerhed

Aktivitet(er): Forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

FORANSTALTNINGENS TITEL: RÅDETS DIREKTIV OM FORVALTNING AF BRUGT NUKLEART BRÆNDELSE OG RADIOAKTIVT AFFALD

1. BUDGETPOST(ER) (NUMMER OG BETEGNELSE)

2. SAMLEDE TAL

2.1 Samlet rammebevilling (del B): ... mio. EUR som forpligtelsesbevilling

2.2 Gennemførelsesperiode:

(begyndelses- og slutår)

2.3 Samlet flerårigt skøn over udgifterne:

a) Forfaldsplan for forpligtelses- og betalingsbevillinger (finansieringstilskud) (jf. punkt 6.1.1)

Mio. EUR (3 decimaler)

	År n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 og følg. år	I alt
Forpligtelser							
Betalinger							

b) Teknisk og administrativ bistand og støtteudgifter (jf. punkt 6.1.2)

Forpligtelser							
Betalinger							

a+b i alt							
Forpligtelser							
Betalinger							

c) Personale- og andre driftsudgifters samlede budgetvirkninger (jf. punkt 7.2 og 7.3)

Forpligtelser/ Betalinger	0,072	0,072	0,072	0,072	0,072	0,072	
------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--

a+b+c i alt							
Forpligtelser							
Betalinger							

2.4 Forenelighed med den finansielle programmering og de finansielle overslag

[X] Forslaget er foreneligt med den gældende finansielle programmering

[...] Forslaget kræver omprogrammering af de relevante poster i de finansielle overslag

[...] Omprogrammeringen kan betyde, at bestemmelserne i den interinstitutionelle aftale må tages i brug.

2.5 Virkninger for budgettets indtægtsside

[X] Ingen (vedrører tekniske aspekter ved en foranstaltnings gennemførelse).

ELLER

[...] Virkningerne er følgende:

- Bemærk: Alle oplysninger og bemærkninger om beregningsmetoden for virkningerne på indtægtssiden skal vedlægges i et særskilt bilag.

Mio. EUR (1 decimal)

		Forud for aktionen (år n-1)	Efter aktionens iværksættelse					
Budgetpost	Indtægter		År n ³	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5
	a) Indtægter i faste priser ¹							
	b) Ændringer i indtægterne ²	Δ						

(Angiv hver af de berørte budgetposter og indsæt efter behov det nødvendige antal linjer i tabellen, hvis virkningen gør sig gældende for flere budgetposter)

3. BUDGETSPECIFIKATIONER

Udgifternes art		Nye	EFTA-deltagelse	Kandidat-landenes deltagelse	Udgiftsområde i de finansielle overslag
OU/IOU	OB/IOB	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	Nr. [...]

4. RETSGRUNDLAG

Euratom-traktaten, særlig artikel 31 og 32.

5. BESKRIVELSE OG BEGRUNDELSE

5.1 Behov for EU-foranstaltninger

Der er behov for foranstaltninger på EU-niveau for at undgå yderligere forsinkelser i gennemførelsen af programmer til langsigtet forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald i EU's medlemsstater.

5.2 Indsatsområder og nærmere bestemmelser for støtten

5.3 Gennemførelsesmetoder

6. FINANSIELLE VIRKNINGER

INGEN

6.1 Samlede finansielle virkninger for budgettets del B (hele programperioden)

(Beregningsmetoden for de samlede beløb i nedenstående tabel skal fremgå af fordelingen i tabel 6.2.)

6.1.1 Finansieringsstøtte

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (3 decimaler)

Fordeling	År n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 og flg. år	I alt
Aktion 1							
Aktion 2							
Osv.							
I ALT							

6.1.2 Teknisk og administrativ bistand, støtteudgifter og IT-udgifter (forpligtelsesbevillinger)

	År n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 og flg. år	I alt
1) Teknisk og administrativ bistand:							

a) Kontorer for teknisk bistand							
b) Anden teknisk og administrativ bistand: - intern: - eksternt: <i>Heraf til opbygning og vedligeholdelse af administrative edb-systemer:</i>							
1 i alt							
2) Støtteudgifter:							
a) Undersøgelser							
b) Ekspertmøder							
c) Informations- og publikationsvirksomhed							
2 i alt							
I ALT							

6.2. Beregning af omkostningerne pr. påtænkt foranstaltning i budgettets del B (hele programperioden)⁴⁸

(Når der er flere aktioner, skal der for de konkrete foranstaltninger under hver aktion gives de oplysninger, der er nødvendige for at anslå arbejdets omfang og omkostninger)

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (3 decimaler)

Fordeling	Type resultater (projekter, dossierer ...)	Antal arbejder/ resultater (i alt for årene 1-n)	Gennemsnitlige enhedsomkostninger	Samlede omkostninger (i alt for årene 1-n)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Aktion 1</u> - Foranstaltning 1 - Foranstaltning 2 <u>Aktion 2</u> - Foranstaltning 1 - Foranstaltning 2 - Foranstaltning 3 Osv.				
SAMLEDE OMKOSTNINGER				

(Om nødvendigt forklares beregningsmetoden.)

⁴⁸ Nærmere oplysninger findes i særskilt orienterede dokument.

7. VIRKNINGER FOR PERSONALERESSOURCER OG ADMINISTRATIONS-UDGIFTER

7.1. Personalemæssige virkninger

Stillingstyper		Eksisterende og/eller nyt personale til forvaltning af foranstaltningen		I alt	Opgavebeskrivelse
		Faste stillinger	Midlertidige stillinger		
Tjenestemænd eller midlertidigt ansatte	A B C	0,3		0,3	(Om nødvendigt kan der vedlægges en mere fuldstændig opgavebeskrivelse.)
Andre personaleressourcer					
I alt		0,3		0,3	

7.2 Samlede finansielle virkninger af personaleforbruget

Arten af personaleressourcer	Beløb i EUR	Beregningsmetode*
Tjenestemænd Midlertidigt ansatte	32 400	0,3 mandår x 108 000 (enhedsomkostning) Lønklasse A1, A2, A4, A5 og A7
Andre personaleressourcer (oplys budgetpost)		
I alt	32 400	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

7.3 Andre administrative udgifter som følge af foranstaltningen

Budgetpost (nummer og betegnelse)	Beløb i EUR	Beregningsmetode
Samlet bevilling (Afsnit A7)		
A0701 - Tjenesterejser	5 000	ca. 10-15 manddage pr. år (missioner) (NEA, IAEA, medlemsstater)
A07030 - Møder	20 000	2 årlige møder i Bruxelles for en gruppe af eksperter fra medlemsstaterne (Bemærk: møderne afholdes i stedet for de møder, som afholdes på nuværende tidspunkt)
A07031 - Udvalg, der skal høres ⁽¹⁾		
A07032 - Udvalg, som det ikke er obligatorisk at høre ⁽¹⁾		
A07040 - Konferencer		
A0705 - Undersøgelser og konsultationer		
Andre udgifter (specificeres)		
- offentliggørelse af fællesskabsrapport om situationen inden for radioaktivt affald	15 000	Der udarbejdes en rapport af den type hvert tredje år til en stykpris på ca. 45 000 EUR.
Informationssystemer (A-5001/A-4300)		
Andre udgifter - del A (specificeres)		
I alt	40 000	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

⁽¹⁾ Det specificeres, hvilken udvalgstype der er tale om, og hvilken gruppe det tilhører.

I.	Samlet årligt beløb (7.2 + 7.3)	72 400	EUR
II.	Foranstaltningens varighed	År	
III.	Foranstaltningens samlede omkostninger	72 400	EUR
(I x II)		pr. år	

BEHOVET FOR PERSONALE- OG ADMINISTRATIONSRESSOURCER SKAL DÆKKES AF DEN BEVILLING, DER TILDELES GD TREN I FORBINDELSE MED DE ÅRLIGE BEVILLINGER.

8. RESULTATOPFØLGNING OG EVALUERING

8.1 Resultatopfølgningssystem

8.2 Hvordan og hvor ofte skal der evalueres?

9. FORHOLDSREGLER MOD SVIG